YUSUF SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 12, nüzûl sıralamasına göre 53, birinci miûn grubunun 3. sûresi olan Yunus sûresi Mekke'de nâzil olmuş olup âyetlerinin sayısı 111 dir.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlüne ve Onun pak aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

1. "Elif, Lam, Ra. Bunlar, gerçeği açıklayan Kitabın âyetleridir."

İşte bu harflerle başlayan bu âyetler, bu sûre apaçık kitabın âyetleridir. Kendisinin ne olduğunu apaçık bir şekilde kendisi açıklayan bir kitabın gün kadar açık âyetleridir bunlar.

2. "Biz onu, anlayasınız diye, Arapça bir Kur'an olarak indirdik."

Muhakkak ki biz onu anlayasınız diye, akıllarınızı kullanasınız diye Arapça bir Kur'an olarak indirdik. Bu kitabın Allah'tan geldiğini kavrayasınız diye. Allah'tan gelme bu kitabın âyetleri üzerinde ciddi ciddi kafa yorup onunla hayatınızı düzenleyesiniz diye. Kitap evrenseldir, kitap gelişinden kıyâmete kadar tüm nesillerin kendisiyle sorumlu olduğu bir kitaptır ve bu kitap sizin konuştuğunuz bir dille gönderilmiştir.

3. "Ey Muhammed! Biz bu Kur'an'ı vahy ederek, sana en güzel kıssaları anlatıyoruz. Oysa daha önce sen bunlardan habersizdin."

Sana vahy ettiğimiz bu Kur'an'la sana kıssaların en güzelini okuruz. Daha önce sen bu kıssadan habersizdin, haberi olmayanlardandın. Allah bilgisi olmadan peygamberin ne bu kıssayı ne de başka kıssaları bilmesi mümkün değildir. Mekke müşrikleri Rasulullah efendimizden İsrâil oğullarının Mısırda yerleşmeleri kıssasını sordular ve böylece peygamberi imtihan etmek istediler. İşte Rabbimiz kıssanın tamamen kendisinden olduğunu ve bu sûreyi Rasulullah efendimize vahy etmesinden önce bu konuda hiç bir bilgisinin olmadığını vurgulayıverdi.

4. "Yusuf babasına: "Babacığım! Rüyamda on bir yıldız, güneş ve ay'ın bana secde ettiklerini gördüm" demişti."

Hatırla, hani Yusuf babasına demişti ki, ey babacığım, ben on bir yıldız, bir güneş ve bir ay gördüm ki onlar bana secde ediyorlar.

Evet kitap Arapça'dır. Kitap Kur'andır. Kitabın Arapça olması, kitabın Cibril aracılığıyla Rasulullah efendimize vahy edilmesi, kitabın içinde en güzel kıssanın Rasulullah efendimize anlatılması ve onun şahsında tüm insanlığa hediye edilmesi. En güzel rüya Yusuf (a.s)'ın rüyasıdır. Gerçekten okuyup anladığımız zaman bize çok büyük dersler verecek, bizi tüm kâinata etkin ve egemen olan Rabbimizin kaderi, takdiri ve mutlak güç ve kudretiyle karşı karşıya getirecek. Bize hayata egemen tek varlık olarak Rabbimizi tanıtacak. İşte bakın sûre kıssaların en güzeli olan Yusuf aleyhisselâmın, babası Yakup aleyhis-selâm ve kardeşleriyle ilgili kıssasının gündemiyle söze başlı-yor.

5. "Babası şunları söyledi: "Oğulcuğum! Rüyanı kardeşlerine anlatma, yoksa sana tuzak kurarlar; zira şeytan insanın apaçık düşmanıdır."

Babası Yakub (a.s) dedi ki, ey oğulcuğum rüyanı kardeşlerine anlatma. Yoksa sana bir tuzak kurarlar. Unutma ki şeytan insan için apaçık bir düşmandır. Kardeşlerde kıskançlık özelliği vardır. Kardeşler, kardeşlerin yükselmesini hazmedemezler, çekemezler. Kardeşler, kardeşlerinin kendilerinden ayrıcalıklı özelliklerine tahammül edemezler. İşte oğlu Yusuf'un rüyasını dinleyen, rüyasında oğlunun yükselişini gören ve öteki oğullarını çok iyi bilen Yakub (a.s)'ın küçük evlâdına tavsiyesi böyleydi. Oğlum, sakın bu rüyanı öteki kardeşlerine anlatma, çünkü onlar seni kıskanarak sana bir tuzak kurarlar. Sana bir kötülük yapmaya kalkarlar. Çünkü şeytan insan için apaçık bir düşmandır. Şeytan onları sana bir kötülük yapmaya teşvik eder de onlar sana ilişmeye kalkışabilirler.

Öteki kardeşler büyüktü, güçlüydü. Sayıları kabarık ve Yusuf küçüktü. Yusuf'un karakteri güzel, Yusuf'un geleceği parlaktı. İşte görülen rüya bunu ortaya koyuyordu. Peygamberlik makamı yorumladı rüyayı. Yakub (a.s) risâletle yorumladı rüyayı. Rüyada görülen güneş Hz. Yakub'du, ay Yusuf (a.s)'ın üvey annesi Yakub (a.s)'ın ha-nımıydı, yıldızlar ise, on bir yıldız ise on bir kardeşti. Yakub (a.s) bunu anlamıştı.

6. "Rabbin seni böyle rüyandaki gibi seçecek, sana rüyaları yorumlamayı öğretecek; daha önce, ataların İbrahim ve İshak'a nîmetlerini tamamladığı gibi sana ve Yakub soyuna da tamamlayacaktır. Doğrusu Rabbin bilir, Hakîmdir."

İşte bu rüyada gördüğün gibi Rabbin seni seçecek, seni Rab-bin kendisine ayıracak, seni elçi seçerek insanların en şereflilerinden, en seçkinlerinden kılacak. O gördüğün rüya senin geleceğini gösterir. İleride Rabbin sana peygamberlik verecek ve herkesi sana boyun büktürecek, hadiselerin, haberlerin tevilini, olayların yorumunu, düşlerin, rüyaların yorumunu, hayatın problemlerinin çözümünü, çözüm yollarını öğretecek. Rabbin Alîmdir, Rabbin Hakîmdir. Allah her şeyi bilen ve hikmetle hükmedendir. Olmuşu da, olacağı da en iyi bilen Allah'tır. Kimi elçi seçip şereflendireceğini, bu işe en lâyık kimin olduğunu en iyi bilen Odur. Yusuf (a.s) Kerîm bir silsilenin, şerefli bir soyun çocuğuydu.

Yusuf (a.s)'ın babası Yakub (a.s), Yakub (a.s)'ın babası İshak (a.s), İshak (a.s)'ın babası da büyük ata İbrahim (a.s) dır. Kerîm bir atanın Kerîm bir torunu Yusuf (a.s) peygamber olacaktı.

7. "Andolsun ki, Yusuf ve kardeşlerinin olayında, soran-lara nice ibretler vardır."

Muhakkak ki Yusuf ve kardeşleri kıssasında soranlara, ibret almak isteyenlere âyetler, dersler, ibretler vardır. Mekke'de ehl-i kitap kimsenin bilmediği, kendilerinin de tam olarak bilmedikleri bu soruyla Rasulullah efendimize gelmişlerdi. Ey Muhammed, anlat bize, İsrâil oğulları, Yakub çocukları Mısıra nasıl gitmişlerdir? diye sorarak onun peygamberliğini imtihan etmek isterler. Bu konuyu içlerinde hiç bir bilen yoktur. Güya kendilerince Rasulullah efendimizi sıkıştıracaklar, peygamberin bilmediği, bilemeyeceği gaybî bir konuda ondan bilgi isteyerek onun maskesini düşürecekler, peygamberi mars edecekler.

Söyle bakalım ey Muhammed, İbrahim (a.s)'ın oğlu, İshak (a.s)'ın oğlu, Yakub (a.s)'ın oğulları, yâni İsrâil oğulları Mısıra nasıl yerleşmişmişler? Ne işleri vardı onların Mısırda? Niye gitmişler, nasıl gitmişler oraya? Bereketli toprakları, ataları İbrahim (a.s)'ın yurdu olan Filistin'i niye terk etmişlerdi? Bu iş nasıl gerçekleşmişti? Onların hayatlarında neler olmuştu? Eğer gerçekten Allah vahyine muhatap, Allah bilgisine açık bir peygambersen bütün bunları bilebilirsin. Değilse bu gaybî bilgileri bilmene imkân yok diyerek bu konuda ve başka konularda sordular.

İşte Rabbimiz onların peygamberini zor durumda bırakmak, mat etmek için sordukları bu sorunun cevabını son derece güzel bir şekilde, Ahsenü'l Kasas olarak ortaya koyuverdi. İşte kıssa:

8,9. "Kardeşleri: "Biz birbirimize bağlı bir topluluk olduğumuz halde, babamız, Yusuf'u ve kardeşini daha çok seviyor. Doğrusu babamız apaçık bir yanılma içindedir. Yusuf'u öldürün veya onu ıssız bir yere bırakıverin ki babanız size kalsın; ondan sonra da iyi kimseler olursunuz" dediler."

Hani bir vakitler Yusuf'un kardeşleri şöyle demişlerdi. Yusuf ve kardeşi Bünyamin babamıza karşı bizden daha sevimlidir. Yusuf ve kardeşi ifadelerinden anlaşılıyor ki Yusuf ve kardeşi Bünyamin ana baba bir kardeşler iken, diğer on kardeş bunların sadece baba bir kardeşleridir. O ikisi babamıza daha sevimlidir. Üstelik biz onlardan daha güçlü ve kuvvetli olduğumuz halde. Bizler kendi aramızda birbirine bağlı bir topluluk olduğumuz halde babamız Yusuf'u ve kardeşini daha çok seviyor. Kabilenin yükünü bizler çektiğimiz halde babamız bizi onlardan daha az seviyor. Böyle davranmakla babamız apaçık bir yanılgı içindedir. Bizim gibi sorumluluk yüklenebilecek bir durumda olan güçlü, kuvvetli oğullarını bırakır da nasıl onları sevebilir? diye si-tem ediyorlardı. Ve bu problemi halletmenin bir yolu olarak da bir birlerine şöyle dediler:

Yusuf'u öldürün, yahut da onu bir yere atıp bırakın ki böylece babanızın yüzü, sevgisi sadece size yönelsin. Böylece babanızın sevgisi, ilgisi size düşerse o zaman siz sâlihlerden olursunuz. Bu işi yaptıktan sonra döner yine sâlihlerden olursunuz. Evet bir yandan Allah'ın haram kıldığı bir eylemi işlemeyi düşünen, diğer yandan da Allah'a kulluktan vazgeçmeyen bir ruh haleti sergiliyorlar. Bu ruh halini taşıyan insanlar günâhı işleyecekleri zaman imanlarını bir kenara koyarak günâhı işlerler. Kendilerini rahatsız eden vicdanlarını da tevbeyle rahatlatıp sustururlar. Nasıl olsa tevbe ederim, Allah elbette kabul eder derler. İşte Yusuf'un

kardeşleri de aynı yola baş vuruyorlardı. Hele şu önümüzdeki engeli bir kaldıralım, sonra tevbe eder iyilerden oluruz diyorlardı. Aralarında bu konuyu tartıştılar da:
10. "İçlerinden biri: Yusuf'u öldürmeyin, onu bir kuyunun derinliklerine bırakın. Böyle yaparsanız yolculardan onu bulup alan olur" dedi."

İçlerinde bir sözcü dedi ki, Onu öldürmeyin. Onu bir kuyunun derinliklerine atın. Böyle yaparsanız onu yolcular alır. Oradan geçen bir kervan bir yitik lukata, bir yitik mal olarak alsın. Eğer yapacaksanız böyle yapın ve ondan kurtulun dedi. Diğerlerinden daha merhametliydi o kardeş. Ya da Allah ona bu rolü oynatıyordu da küçük kardeşinin ölümüne razı olmuyordu. Kaderin seyrine uygun bir teklifte bulundu. Çünkü Allah'ın takdirine göre Yusuf ölmeyecekti.
11,12. "Bunun üzerine "Ey babamız! Yusuf'un iyiliğini istediğimiz halde, onu niçin bize emniyet etmiyorsun? Yarın onu bizimle beraber gönder de gezsin oynasın, biz onu herhalde koruruz" dediler."

Dediler ki ey babacığımız, sana ne oluyor ki Yusuf'u bize emânet etmiyorsun? Yusuf konusunda bize niye güvenmiyorsun? Oysa biz onun hakkında gerçekten samimiyiz. Biz onun iyiliğini isteyenleriz. Bizimle birlikte koşsun, oynasın, gönlünce eğlensin. Biz onu koruyup gözetiriz, ona göz kulak oluruz. Bizim onu muhafaza edeceğimizden endişen olmasın, güven bize dediler.
13. "Babaları! "Onu götürmeniz beni üzüyor; siz farkına varmadan onu kurdun yemesinden korkarım" dedi."

Yakub (a.s) dedi ki, onu götürmeniz gerçekten beni üzer. Korkarım ki onu kurda yedirirsiniz. Ondan gafil olduğunuz bir anda kurda yedirmenizden korkuyorum, endişeleniyorum. Koruyamazsınız da bir kurt yer onu, bir kurt kapar.
14. "Andolsun ki, biz kuvvetli bir toplulukken kurt onu yerse, biz âciz sayılırız" dediler."

Dediler ki, andolsun ki biz güçlü kuvvetli olduğumuz halde, birini kollayabilecek bir durumda olduğumuz halde onu kurt yerse o zaman biz zarara uğrayanlardan oluruz. Biz kaybedenlerden oluruz.
15. "Yusuf'u götürüp bir kuyunun derinliklerine bırakmayı kararlaştırdılar. Biz ona, kardeşlerinin bu işlerini kendileri farkına varmadan haber vereceksin, diye vahy ettik."

Ne zaman ki onu alıp götürdüler, onun hakkında kuyunun de-rinliklerine atmaya karar verdiler. Biz de vahy ettik Yusuf'a kuyunun derinliklerinde. Andolsun ki ey Yusuf, sen onlara bu işi haber vereceksin. Andolsun ki kendileri habersizken bu yaptıklarını onlara haber vereceksin. Onlar bilmiyorlar. Onlar

anlamazlar, onların hiç bir şeyden haberleri yoktur. Bizim Yusuf'u seçtiğimizi, Yusuf'a değer verdiğimizi, Ona vahy ettiğimizi bilmiyorlardı onlar. Onlar bir gün bu kuyunun seni nerelere taşıyacağını, karşılarına nasıl bir konumda çıkacağını bilmiyorlardı. Seni kuyuya atma cürümünün karşılığında başlarına nelerin geleceğini bilmiyorlardı. Aylar, yıllar geçecek Yusuf bir gün karşılaşacak kendisini kuyuya atan, kendisinden kurtulmaya çalışan kardeşleriyle. Bir gün gelecek haber verecek onlara niçin oraya attıklarını. Soracak onlara sebep neydi diye. Evet bunlar ileride başlarına gelecekti, ama şu anda onlar bundan habersizdiler. Attılar kuyuya ve artık kurtuldular Yusuf'tan. Kurtuldular babalarının Yusuf'a meylinden. Artık babaları tüm sevgisini kendilerine yönlendirecek. Onlarda tevbe edip sâlihlerden olacaklar?

16,17. "Akşam üstü ağlayarak babalarına geldiklerinde: "Ey babamız! İnan olsun biz yarış yapıyorduk; Yusuf'u eşyamızın yanına bırakmıştık; bir kurt onu yedi. Her ne kadar doğru söylüyorsak da sen bize inanmazsın" dediler."

Bir yatsı vakti ağlaya, ağlaya babalarına geldiler. İğrenç bir ağlamayla geldiler. Rol yaparak geldiler. Riyakarca bir tavırla geldiler. İçlerinde Yusuf probleminden kurtulmanın sevinci, ama dışarıdan da riyakarca bir üzüntüyle geldiler. Ağlamanın en adisiyle, en çirkiniyle babalarının karşısına çıktılar. Arkasında kahkahalar attıkları bir ağlamayla. Üzgün ve ağlamaklı bir edayla dediler ki, ey babamız biz gittik ve yarış yaptık. Yusuf'u da yiyeceklerimizin, eşyalarımızın başında bıraktık. Fakat Onu kurt yemiş. Gerçi biz sana doğruyu söyleyenlerden olsak da sen bize inanmayacaksın.

Babalarının uydurdukları bir yalanla kendilerine asla inanmayacağını da biliyorlar. Zira kendilerini bile inandıramadıkları bir konuya bir peygamber olan babalarını inandırmaları elbette mümkün olmayacaktı.

18. "Üzerine başka bir kan bulaşmış olarak Yusuf'un gömleğini de getirmişlerdi. Babaları: "Sizi nefsiniz bir iş yapmaya sürükledi; artık bana güzelce sabır gerekir. Anlattıklarınıza ancak Allah'tan yardım istenir" dedi."

Yusuf'un gömleğini yalancı bir kanla getirdiler. Yalandan kan sürülmüş bir şekilde onun gömleğini getirdiler. Bir başka kanla sürülmüş Yusuf'un gömleğini parçalanmamış bir vaziyette getirdiler. Yusuf'u kurt yemişti ama gömleği parçalanmamıştı. Yusuf'unun gömleği baba Yakub'un önünde duruyor. Dedi ki Yakub (a.s), bilâkis nefsiniz size bunu böyle gösterdi. Nefsiniz sizi yanıltıp böyle bir şeye sürüklemiş. Bundan sonra bana düşen iş ise sabrı cemildir, güzel bir sabırdır. Sizin bu düzdüklerinize, bu uydurduklarınıza karşı Allah benim yardımcımdır. Ben Ona sığınıyor, Ona dayanıyor ve işimi Ona havale ediyorum. O

bu konuda en güzelini ortaya koyacaktır. Başka ben ne yapabilirim dedi. Kadere teslim olmanın dışında elimden bir şey gelmez dedi. Allah'ın kendisi ve oğlu hakkında belirlediği kadere razı olup teslimiyet ortaya koyarak kendini, işini Ona bağımlı kıldı, Ona havale etti. Sabır budur zaten. Allah'ın imtihan sorularına teslimiyet.

Resul-i Ekrem efendimizin bir hadislerinde beyanıyla ***sadme-i ûlâda***, ilk sadmede kişinin sabretmesi sabr-u cemildir. Evin yandı haberi, baban öldü haberi, oğlun öldü haberi kişiye ilk verildiğinde, haberin ilk sadmesiyle karşı karşıya kaldığı anda kişinin sabretmesi sabr-u cemildir. Değilse bir ay geçtikten sonra ona sabret demenin anlamı kalmayacaktır. İşte Allah'ın elçisi Yakub (a.s) bu haber kendisine ilk verildiği anda yıkılmadı, dengesini kaybetmedi güzel bir sabırla sabretti.

19. "Bir kervan geldi, sucularını gönderdiler; sucu kovasını kuyuya saldı, "Müjde! İşte bir oğlan" dedi. Yusuf'u alıp onu ticari bir mal olarak sakladılar. Oysa Allah yaptıklarını bilir."

Bir kervan gelmeliydi. Bir kervan uğramalıydı oraya. senâryoyu böyle yazmıştı Allah. Takdir böyleydi. Bir kervan rolünü oynamalıydı. Ve işte geldi kervan. Gönderdiler sucularını kuyuya. Sarkıttılar kovayı. Su yoktu kuyuda. Ama olsun sarkıtılmalıydı kova kuyuya. Bağırdı kovayı çeken adam, müjde, müjde işte bir oğlan! Güzel bir çocuk çıktı kuyudan. Onu sakladılar, gizlediler. Bir ticaret metaı ola-rak sahiplendiler onu. Oysa Allah onların rollerini en iyi bilendir.

20. "Onu yanlarında alıkoymak istemedikleri için ucuz bir fiyata, bir kaç dirheme sattılar."

Yusuf'u yanlarında bulundurmak istemediler de ucuz bir fiyata, sayısı belli bir kaç dirheme satıverdiler. Onlar Onu pek önemsemediler. Çok az bir paraya ellerinden çıkardılar. Zaten ona pek de istekli değillerdi. Evet kardeşlerinin kendisine ihanetlerinden sonra Yusuf (a.s) artık pazarda satılan bir köleydi. Hem de satıcıları tarafından ki bunlar artık kardeşleri midir? yoksa kervan mıdır? çok az bir değere satılmış küçücük bir köledir. Allah tarafından seçilmiş, yüce makamlara doğru tırmanan Yusuf insanların bilmediği bir hayatın içinde, kendisinin de bilemediği bir kaderin içinde değersiz bir köle. Ama köle de olsa değerini bilenleri çıkaracak Rabbimiz onun karşısına. İşte çıktı bile.

21. "Mısır'da onu satın alan kimse karısına: "Ona güzel bak, belki bize faydası olur yahut da onu evlât ediniriz" dedi. Biz işte böylece Yusuf'u o yere yerleştirdik; ona, rüyaların nasıl yorumlanacağını öğrettik. Allah, işinde Hakîmdir, fakat insanların çoğu bunu bilmezler."

Mısırda onu satın alan Azîz dedi ki karısına, ona güzel davran, ona iyi bak, ona ikramda bulun, onun yerini üstün tut. Umulur ki bize bir yararı dokunur. Yahut onu evlât ediniriz. Yıllar sonra Mısırdan, Firavunun zulmünden kaçarak Medyen’e gelen Hz. Musâ (a.s)’ın kıymetini bilip ona ikramda bulunan Şuayb (a.s)’ın kızları gibi. Allah, Yusuf (a.s)’ın karşısına da onun değerini bilecek, ona ikramda bulunacak Mısırın Azîzini hazırlıyordu. Böylece Yusuf’u yeryüzüne yerleştirdik. Yusuf’u dünya devletinin merkezine, dünya siyasetinin merkezine yerleştirdik ki böylece o hadiseleri iyi görsün, olayları iyi tahlil etsin, devlet yönetimi konusunda bilgi sahibi olsun. Toplum idaresini iyi anlasın. Rüyaların yorumunu, hayatın problemlerini insanlara bildirsin. İnsanları çözümsüzlüklerden kurtarsın ve bunu en güzel şekilde yapsın diye. Çünkü Mısır o günün dünyasında en büyük kültür ve Medeniyet merkeziydi. Bu yüzden böyle bir ülkeyi yönetmek için bir eğitimden geçmesi gerekiyordu. İşte bunun içindir ki Rabbimiz onu bir devlet adamının evine yerleştirdi.

Varsın kardeşleri atsınlar kuyuya onu. Varsın ondan kurtulduk diye sevinsinler. Varsın satsın kervandakiler onu değersiz bir meta gibi. Varsın Mısır Azîzi bir köle diye satın alsın onu. Allah ona değer vermekte ve onun için güzel kaderler ayarlamaktadır. Tüm işleri bilen, düzenleyen Odur. Yusuf’un kaderi de, kardeşlerinin kaderi de, kervanın kaderi de, Azîzin kaderi de, tüm dünyanın kaderi de Allah’ın elindedir. O Allah yaptığı her şeyi bir hikmetle yapmaktadır. Dilediğini baş yapar, dilediğini zelil eder. Onun iradesinin önüne hiç kimse ge-çemez. Ama insanların çoğu bunu bilmiyorlar, bilemiyorlar.
22. “Erginlik çağına erince ona hikmet ve bilgi verdik. İyi davrananları böyle mükâfatlandırırız.”

Ne zaman ki Yusuf rüştüne erdi, ne zaman ki ergenlik çağına ulaşıp beden ve kuvvetinin kemal çağına ulaştı Biz Ona hüküm verdik. Biz ona hüküm, hikmet ve bilgi verdik. Böylece onu muhsinlerden kıldık. İşte biz muhsinleri böylece mükâfatlandırırız. Allah’ı görüyormuşçasına Ona kulluk yapanları işte böylece mükâfatlandırırız buyuruyor Rabbimiz. Evet böylece Onu elçilerimizden yaptık. Biz ona hikmet ve ilim verdik ifadesi ona peygamberlik lütfettik anlamına gelmektedir. Hüküm otoriteyi, gücü temsil eder, ilim de vahyi temsil eder. Yâni halkın işlerini düzenlesin diye, insanlar arasında adâletle hükmetsin diye Biz ona güç kuvvet ve peygamberlik verdik diyor Rabbi-miz.

Evet olgunluk çağında genç ve güzel bir delikanlı. Ülkesinden, ailesinden uzak diyarlarda bir ailenin evinde. Yalnızlığı, gurbeti so-lukluyor. Bakın onu ilk imtihanı şöyle bekliyordu:

23. "Evinde bulunduğu kadın onu kendine çağırdı, kapıları sıkı, sıkı kapadı ve "Gelsene" dedi. Yusuf: "Günâh işlemekten Allah'a sığınırım, doğrusu O Allah benim efendimdir; bana iyi baktı. Haksızlık yapanlar şüphesiz başarıya ulaşamazlar" dedi."

Evinde bulunduğu kadın, efendisi Azîzin karısı Yusuf'un sahibesi evinde Onun nefsinden murad almak istedi. Evinde Ondan faydalanmak, Ona sahip olmak istedi. Kapıları sıkı sıkıya kilitledi ve haydi ey Yusuf seni istiyorum, beri gelsene dedi. Yanıma gel dedi. Yusuf: Allah'a sığınırım! Çünkü O benim Rabbimdir. O Allah benim hayat programımı, yaşam biçimimi belirleyendir. Ben Rabbimin emir ve yasaklarına nasıl karşı gelip zâlimlerden olabilirim? O Rabbim ki kardeşlerimin ihanetiyle bir köle olarak satıldıktan sonra beni böyle güzel bir evde yerleştirerek bana ikramlarda bulunmuştur. Bana ikramlarda bulunan Rabbime karşı ben böyle bir şeyi yapmaktan Ona sığınırım dedi.

Ya da maazallah, senin kocan benim efendimdir. O benim velînîmetimdir. Kocan bana güzel baktı. Yerimi güzel tuttu. Efendim bana değer verip iyilikte bulundu. Allah korusun, ben ona nasıl ihanet edebilirim? Haksızlık yapanlar, zâlimler, olmaması gereken yerde olanlar, yapılmaması gereken şeyleri yapanlar asla felaha ermezler. Allah saklasın, onun iyiliğine karşılık ben böyle bir şeyi nasıl yapabilirim? Ben nasıl zâlim ve nankörlerden olabilirim? dedi. Ama kadın çok arzuluydu. Çok istiyordu Yusuf'u. Kararlıydı kadın, bu işi kafasına koymuştu.

24. "Andolsun ki kadın Yusuf'a karşı istekli idi; Rab-binden bir işaret görmeseydi Yusuf da onu isteyecekti. İşte ondan kötülüğü ve fenalığı böylece engelledik. Doğrusu o bizim çok samimi kullarımızdandır."

Andolsun ki kadın Yusuf'a karşı çok istekliydi. Eğer Yusuf Rabbinin burhanını, delilini görmeseydi, Rabbinin zinayı yasaklayan deliline muttali olmasaydı O da o kadına yöneldi gittiydi. Kolay bir şey değildi bu. Cinsel meyil sadece tenasül uzvunun meyli değildir. Cinsel arzu tüm vücudun meylidir. Yâni 200 tonluk bir tırı yokuşta durdurmaya benzer bu. Kolay değil Allah öyle bir ortamda bırakmasın hiç birimizi. Genç bir insan ve karşısında da her şeyiyle kendisine teslim olmuş, ısrarla kendisini zorlayan güzel bir kadın vardı. Bu kadın Onun sahibesiydi. Onun elinde büyümüş, onun sarayındaydı Yusuf. Onun evinde ve onun odasında. Kimsenin şüpheleneceği bir durum da yoktu. Karşı koymanın zor olduğu bir ortamda bulunuyordu Allah'ın elçisi. Gençlik, fıtrat, istek ,arzu ve imtihan.

"Eğer Allah'ın size lütuf ve merhameti bulunmasaydı, hiç biriniz ebedîyen temize çıkamazdı. Fakat Allah dilediğini temize çıkarır. Allah işitir ve bilir."

(Nur 21)

Evet eğer üzerinizde Allah'ın fazlı ve rahmeti olmasaydı sizden hiç biriniz temiz olamazdı, temiz kalamazdı. Lâkin Allah dilediklerini, temizleri, temiz olmak isteyenleri, temizlik isteyenleri temizler, tezkiye eder. Çünkü Allah işitendir, bilendir. Kimin temiz bir hayat istediğini, kimin namuslu bir hayatın peşinde olduğunu, kimin de günâh dolu, pislik dolu bir hayatın cazibesine kapıldığını Allah en iyi bilendir. İnsanların ne niyet taşıdıklarını, kalplerinde neleri tasarladıklarını, nelerden hoşlanıp nelerden nefret ettiklerini en iyi bilendir. Ve onun için de kime takva, temizlik vereceğini, kimi rezil ve rüsva edeceğini bilendir.

Yâni öyleyse şu toplumda Şeytana rağmen, Şeytan vahiylerine rağmen temiz bir hayat yaşayanlar, temiz kalabilenler kesinlikle bilesiniz ki ancak Allah'ın lütfu ve keremiyle bunu becerebilmişlerdir. Onun için bizler de sürekli Rabbimize sığınmak, Ondan istemek, Ona yalvarıp yakarmak zorundayız. Ya Rabbi bizleri koru, bizden bu lüt-funu esirgeme. Ya Rabbi biz temiz olmak istiyoruz. Hanımlarımızla, çocuklarımızla temiz bir hayat yaşamak istiyoruz. Şunu kesin biliyoruz ki bu kadar pis insanların içinde sen temiz kılarsan, sen korursan ancak biz temiz kalabiliriz. Sen bizi korursan biz korunmuş oluruz de-mek zorundayız. Temiz olmak, temizliği seçmek ve bu konuda Allah'a sığınmak zorundayız.

Evet Yusuf (a.s) çetin bir imtihanla karşı karşıyaydı. Ama Rab-bi koruyacaktı Yusuf'u. Çünkü O seçilmişlerdendi. O yücelere doğru tırmanacak, yüceldikçe yücelecekti. Onun nesebi Kerîmdi, tertemizdi. Atalarında böyle bir düşüklük yoktu. O İbrahim oğlu, İshak oğlu, Ya-kub oğluydu. Allah'ın izni ve yardımıyla ayağı kaymayacaktı orada. Atalarında olmayan bir iffetsizliğe düşmeyecekti. O kıyâmete kadar bir iffet abidesi olarak Allah'ın kitabında örnek olarak kıyâmete kadar yerini alacaktı. Kolay bir imtihan değildi bu, ama Allah'ın koruduğu başarabilirdi bunu. Allah'ın koruduğu korunabilirdi bundan.

Rabbimiz buyuruyor ki işte Biz böylece onu bu kötülükten koruduk, bu imtihandan yüz akıyla çıkardık, çünkü O Bizim samimi kullarımızdandı. Muhlislerdendi. Hayatını Allah için yaşayan, Allah yasalarına teslim olan kullarımızdandı. Şartlar tamamen Züleyha'nın lehine hazırlanmış da olsa Biz onu koruduk diyor Rabbimiz. Allah'ın koruduğunu kim saptırabilir de? Allah'a samimi kul olanı kim yoldan çı-karabilecek de?

İstediği kadar kardeşleri onu köle olarak satsınlar. İstediği kadar sahibesi ona sahip olmaya çalışsın. Allah koruduğunu koruyacaktır. İnsanlar rollerini oynayacaklardı, ama devrede Allah vardı. Yusuf iradesi dışındaki Allah takdirlerine boyun büküyordu. Kardeşleri tarafından kuyuya atılışına rıza göstermeliydi.

Kervan tarafından satılmasına razı oluyordu. Bunlar olacaktı, ama burada kadının kendisine sahip olmasına asla rıza göstermemeliydi. Çünkü eğer o kadının arzusuna boyun bükseydi kaybedecekti. Ama bu çetin imtihanı kaybetmeyecekti Yusuf. Kazanmaya devam edecekti. Belki bu teslim olmayışının karşılığında Onu sıkıntılı günler bekliyordu. Zindan bek-liyordu, mahrumiyetler bekliyordu. Ama ne olursa olsun imtihanı kazanmalıydı. Allah'ın yardımıyla bu badirelerden alın akıyla karşıya geçip başaranlardan olmalıydı.

Ve işte Allah korudu onu. Kimi korumaz da Allah? Kendisine sığınan, her şart altında kendisine kulluğa azim gösteren hangi kulunu, hangi müslümanı koruyup kollamamış da Rabbimiz? Tarih bunun canlı örnekleriyle doludur. Kim Allah'ı mutlak güç ve kuvvet sahibi bil-miş, kim güç kaynağıyla irtibatını kesmemişse, mutlaka korunmuş ve başarıya ulaştırılmıştır.
25. "İkisi de kapıya koştu, kadın arkadan Yusuf'un gömleğini yırttı; kapının önünde kocasına rastladılar. Kadın kocasına "Ailene fenalık etmek isteyen bir kimsenin cezası ya hapis ya da can yakıcı bir azab olmalıdır" dedi."

İkisi de, Yusuf ta, kadın da kapıya doğru koştular. Kadın Yusuf'un arkasından yetişip gömleğini arkasından çekip yırttı, parçaladı. Gömlek yine gündemdeydi. Kardeşlerinin yalancı bir kana bulayıp da babalarına onu kurt yedi, işte gömleği diye Yakub (a.s)'ın önüne attıkları gömlek. Yusuf bir belâdan kaçarken kadının arkadan çekip yırtığı gömlek.

Evet, hemen koşarlarken tam kapının yanında kadının efendisiyle karşılaştılar. Evin efendisiyle kapıda karşı karşıya geldiler. Suçüstü bir pozisyonda yakalanan kadın hemen ileri atılıp dedi ki, senin eşine fenalık düşünen, kötülükle yaklaşmak isteyen bir kimsenin cezası nedir? Ya zindan, ya da acıklı bir azaptan başka ne olabilir? dedi. Önce hapsi teklif ediyor. Çünkü kadın istiyor ki Yusuf ölmemeli, öldürülmemeli. O hayatta olmalı ve gözünün önünde olmalı. Bir gün elbette ona sahip olabilmeyi, ondan murad almayı hep düşlemeli. Hep onun hayaliyle, ona kavuşmanın beklentisiyle yaşamalıydı. Çünkü gözü, gönlü Yusuf'tan başkasını görmüyordu. Onun için önce zindan, sonra da ölümden söz etti.

O ortamda, o münâkaşa ortamında elbette Yusuf tepkisiz ve sessiz kalmayacaktı. Ortada bir suçlama vardı. Masum olduğu halde bir iftiraya kurban gitmesi söz konusuydu. Bakın Yusuf dedi ki:
26,27. "Yusuf: "Beni kendine o çağırdı" dedi. Kadın tarafından bir şahit, "Eğer gömleği önden yırtılmışsa kadın doğru söylemiş, erkek yalancılardandır; şâyet gömleği arkadan yırtılmışsa kadın yalan söylemiştir, erkek doğrulardandır" diye şahitlik etti."

Beni kendine çağıran odur. Bana sahip olmayı o istedi. Senin karın benden faydalanmak istedi. O arzuladı bunu. Ben asla böyle bir şeyi düşünmedim. Ben asla Rabbime ve sana ihaneti aklımdan geçirmedim. Kadının ehlinden bir şahit de şahitlik yaparak dedi ki, eğer gömlek önden yırtılmışsa kadın doğru söylüyor, Yusuf yalan söylüyor. Kadın kendisine saldıran Yusuf'tan kurtulabilmek için mücâdele verirken onun gömleğini yırmıştır. Saldırgan Yusuf'tur kendisini, namusunu koruyan da kadındır. Yok eğer gömlek arkadan yırtılmışsa kadın yalan söylüyor, Yusuf doğru söylüyor. Çünkü o zaman Yusuf kadından kaçmaya çalışmış ve kadın da onu arkadan kendisine doğru çekerek gömleğini yırtmıştır dedi. Gerçekten çok hoş, çok nezih bir ifade. Ne Yusuf ne de kadın aslında isim olarak geçmiyor.

Çok hoş bir çözüm. Öyle değil mi? Eğer onu Yusuf zorlamış olsaydı bu işe kadının gömleği yırtılmalıydı. Arzulayan, sahip olmak için zorlayan Yusuf olsaydı elbette kadında sıkıntı olması gerekirdi. Ama yırtılan gömlek Yusuf'undu. Ama olsun burası saraydı. Devlet eviydi orası. Koskoca bir sarayda, koskoca bir devlet reisinin karısı karşısında Yusuf ne ki? Yusuf orada sadece bir köleydi. Elbette böyle bir durumda asil, soylu bir kadın değil Yusuf suçlanmalıydı. Ortada bir suç varsa elbette ilk önce Yusuf'un üzerinde düşünülmeliydi. Suçsuz bile olsa o suçlanmalıydı. Saray suçlu olamaz ki. Devlet adamları suçlu olamazlar ki. Dokunulmazlar nasıl suçlu olabilirdi? Halk karşısında devlet nasıl suçlu olabilirdi? Halk suçlu olur, köleler suçlu olur, zayıflar suçlu olur. Evet Yusuf burada suçluydu. Potansiyel suçluydu ama şahide göre de durum tamamen farklı.
28,29. "Kocası gömleğin arkadan yırtılmış olduğunu görünce, karısına hitaben "Doğrusu bu sizin hilenizdir, siz kadınların fendi büyüktür" dedi. Yusuf'a dönerek: "Yusuf! Sen bundan kimseye bahsetme"; kadına dönerek: "Sen de günâhının bağışlanmasını dile, çünkü suçlulardansın" dedi."

Baktılar gördüler ki gerçekten gömlek arka taraftan yırtılmış. Suçlu belliydi. Kadın suçlu, Yusuf suçsuzdu. Dedi ki Azîz, Yusuf'un sahibi, bu sizin tuzaklarınızdandır. Bu siz kadınların hilelerindendir. Muhakkak ki sizin mekriniz, sizin tuzaklarınız, sizin fendiniz pek çetindir, çok büyüktür. Evet kadının tuzağı pek azîmdir. Kitabımız bir başka âyetinde şeytanın mekri, şeytanın tuzağı pek zayıftır buyuru-lurken, burada kadınların tuzakları pek büyüktür deniyor. İşte bir kadının tuzağı Yusuf (a.s)'ın geleceğini hazırlıyordu. Büyük tuzaklardan, kardeş tuzağından geçen Yusuf bu tuzaktan da, kadın tuzağından da geçecekti. Ve daha tuzaklar devam edecekti.

Kadının kocası Yusuf'un suçsuz olduğunu anlamıştı, ama ve-zir olmanın, devlet adamı olmanın sorumluluğu ile olayı örtbas etmek istedi. Yusuf'tan da bu olayı unutmasını istedi. Dedi ki ey Yusuf gel sen bu işten vazgeç, unut gitsin bu işi dedi. Sakın bunu kimseye söyleme dedi. Ve sen ey kadın günâhkâr olduğunu anla ve istiğfarda bu-lun, Af dile Allah'tan nedir bu yaptığın? dedi. Ama dedikodulara engel olamadı. Vezirin karısı dillere düşmüştü.

30. "Şehirde bir takım kadınlar: "Vezirin karısı kölesinin olmak istiyormuş; sevgisi bağrını yakmış; doğrusu onun besbelli sapıtmış olduğunu görüyoruz" dediler."

Şehrin ileri gelen kadınları, saray çevresindeki kadınlar dedikodu yapmaya başladılar. Dediler ki, Azîzin hanımı genç kölesine gönlünü kaptırmış. Kölesine sahip olmak istemiş. Kölesine sevgiyle bağlanmış, onu çok sever olmuş. Olacak şey midir bu? Bir Azîzin karısı nasıl böyle bir köleye gönül kaptırır? Gerçekten biz onu apaçık bir sapıklık içinde görüyoruz. Böyle saygın bir kadın nasıl kölesine sahip olmak ister? diye dedikoduya başlarlar. Bilmiyorlar ki o kadının nasıl bir halet-i ruhîye içinde olduğunu. Bilmiyorlar ki Yusuf'un nasıl bir genç olduğunu?

31. "Kadınların kendisini yermesini işitince onları dâvet etti; koltuklar hazırlandı; geldiklerinde her birine birer bıçak verdi. Yusuf'a: "Yanlarına çık" dedi. Kadınlar Yusuf'u görünce şaşıp ellerini kestiler ve "Allah'ı tenzih ederiz ama, bu insan değil ancak güzel bir melektir" dediler."

Kadın o kadınların kendisi hakkında dedikodularını, kendisini kınamalarını, suçlamalarını işitince hemen onlara haber gönderip dâvet etti. Bir yemek ikram etmek üzere evine, sarayına çağırdı onları. Onlara güzel bir sofra hazırladı, dayanıp yaslanacakları koltuklar hazırladı ve onlardan her birine de birer bıçak verdi. Önlerindeki meyveleri soymak üzere birer de bıçak verdi onlara. Kadınlar ellerindeki bıçaklarla meyveleri soymaya başladıklarında kadın Yusuf'a der ki ey Yusuf çık onların karşılarına. Hepsinin görebileceği bir mekânda Yusuf onlara göründü, öyle beğendiler, öyle yücelttiler ki Onu, öyle hayran kaldılar ki Ona, öyle şaşırdılar ki Onu görünce heyecanlarından ellerindeki bıçaklarla meyve yerine ellerini kestiler. Ve dediler ki ***hâşâ lillah!*** Allah'ı tenzih ederiz, bu bir beşer değildir. Bu bir insan değildir. Bu olsa, olsa Kerîm bir melektir, üstün bir melektir dediler. Bir kere gördüler Yusuf'u. Ama Onun güzelliğine hayran kalıp ellerini kestiler.

32. "Vezirin karısı: "İşte sözünü edip beni yerdiğiniz budur. Andolsun ki onun olmak istedim, fakat o iffetinden dolayı çekindi. Emrimi yine yapmazsa andolsun ki hapse tıkılacak ve kahra uğrayanlardan olacak" dedi."

Hedefine ulaşan kadın dedi ki işte beni kınadığınız köle budur. İşte sözünü edip beni yerdiğiniz Yusuf budur. Andolsun ki ben Onun nefsinden murad almak istedim. İşte bana laf söylediğiniz, beni dilinize doladığınız manzara budur, ortam budur. Gördünüz işte. İşte benim gönül kaptırıp sahip olmak istediğim Yusuf budur. Ben Ona sahip olmak istedim, ama O iffetinden ötürü, namusundan dolayı çekindi. O tertemiz kaldı. Kendini benim isteğimden korudu. Benim gibi güzel bir kadın karşısında iffetini muhafaza etti O. Ama bundan sonra da emrettiğimi yapmazsa hapse girecek ve aşağılananlardan olacaktır.

Kendisine kafayı takmış bir kadın, kendisine baygın baygın bakan kadınlar ve onların arasında iffet abidesi bir Yusuf. Saray, sa-rayın şımarık erkanının tehdidi ve zindan. İşte imtihanların en zoru. Önceden olduğu gibi sadece bir kadın değil artık bütün kadınlarla mücâdelesi başlıyordu Yusuf'un. Çünkü Onu gören öteki kadınlar da Yusuf'a sahip olmayı planlayacaktı. Çünkü Onun karşısında hayran olmamak mümkün değildi. O kadınlar için önemli olan Yusuf'a sahip olabilmekti. Zaten Azîz'in karısının bu ahlâk dışı aşkını uluorta o kadınların yanında ortaya dökmesi o günün Mısır'ının ahlâken sükutunu, iffet ve namus anlayışını ortaya koyuyordu. Mısır sosyetesi bu durumdaydı.

Dikkat ediyorsanız öteki kadınlar o kadına hiç bir şey demiyor ve onlar da Yusuf karşısında kendilerinden geçiyorlardı ve o kadın yerine kendilerini koyuyorlardı. Evet şu anda bizim ülkenin sosyetelerinin de buna benzer yaptıkları pisliklerinin yeni bir şey olmadığını anlıyoruz. Yeni ve ilericilik değildir bu iffetsizlerin yaptığı şeyler. Çünkü kendilerinden binlerce sene önce de Mısırda olup biten şeylerdi bunlar. Züleyha diyor ki, ben Onu istedim, ama o benden kaçtı. Lâkin ben bu işin peşini bırakacak değilim. Eğer benim arzuma boyun büküp teslim olmazsa O zindanı boylayacak ve kahra uğrayanlardan olacak. Onun bu tehditlerini duyan Yusuf şöyle diyordu:
33. "Yusuf: "Rabbim! Hapis benim için, bunların istedik-lerini yapmaktan daha iyidir. Eğer tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan onlara meyleder ve bilmeyenlerden olurum" dedi."

Rabbim, benim için zindan bunların beni çağırdıkları şeyden çok daha hayırlıdır. Zindan benim için iffetimi kaybetmekten çok daha güzeldir. Bu kadınlar bana sahip olmaktansa, Senin arzularını çiğnemektense, Sana karşı gelmektense ben zindana gitmeyi tercih ederim. Eğer Sen rahmetinle bu kadınların tuzaklarından beni korumazsan, bu kadınların tuzaklarını benden uzaklaştırmazsan korkarım ki ben onlara meyledebilirim. Onlara eğilim gösterir ve cahillerden olurum. Ey Rabbim, ne olur bana sahip ol, beni koru, bana yardım et. Beni onlara meylettirme. Bana fırsat verme de ben böylece korunanlardan olayım.

Tüm sosyetenin onayını almış, haklılığını ortaya koymuş ve arzularına teslim olmadığı takdirde kendisini zindanla azapla tehdit eden bir kadının evinde. Kendisini tahrik edecek tüm vasıtalar devreye sokulmuş. Her taraftan kendisine pusular kurulmuş, şeytan da peşindedir. Tüm şartlar Onu bu işe zorlamaktadır. Ama ne gam Yusuf sığınılacak makamı bilmiştir. Dövülecek hacet kapısını bilmiştir. Tam bir teslimiyetle dua dua Allah'a yalvarıp yakarmaktadır. Rabbim, Sen beni bilirsin, Sen benim yaratıcımsın, ben zayıfım, aleyhimdeki bu tahriklerin benim dayanma gücümü aşmasından korkuyorum. Böyle her an kaybetme ihtimalimin bulunduğu bir ortamda bulunmaktansa zindanı tercih ederim diyordu.
34. "Rabbi onun duasını kabul etti ve kadınların tuzağına engel oldu. Zira O, işitir ve bilir."

Rabbi Ona icâbet buyurdu. Onun duasını, yalvarışını kabul edip Ondan onların tuzaklarını giderdi. Onu onların tuzaklarından korudu. Allah'ın koruması sonucu hiç bir kadın Ona sahip olamadı. Ne Azîzin hanımı, ne de diğerleri. Kendisine pusu kuran tüm vasıtaları etkisiz bıraktı Allah. Önceleri kendisine sahip olmak isteyen bir tek kadın vardı, ama şimdi hepsi Onun için yanıp tutuşuyordu. Ama Rabbimiz koruyuverdi onların tümünden Yusuf'u. Allah her şeyi işiten ve bilendir.

35. "Sonra kadının ailesi delilleri Yusuf'un lehine gördüğü halde, onu bir süre için hapsetmeyi uygun buldu."

Evet işte bunca alâmet, bunca işaret açığa çıkıp Yusuf'un mâsumluğu herkesin gözünde açığa çıktığı halde hakim güçlerin yasası, devlet yönetimi, kadınlarına sahip olamayan idareciler Yusuf'u suçladılar ve Onu zindana attılar. Çünkü bu skandal tüm ülkeye yayılmış ve devlet adamlarının itibarını tehlikeye sokmuştur. Onun için saraylılar, idareciler kadınlarının yaptıklarını örtbas etmek için Yusuf'u zindana atmakta buldular çareyi. Kadınlarını kontrol altında tutmanın en kestirme yoluydu bu. Bunun için hukuk ayaklar altına alınmalıydı. Devlet idarecilerinin suçlu gördükleri insanların sorgusuz sualsiz zindanlara atılması Medeniyet kadar eskidir. Günümüz zâlimlerinin Mısırdakilerden hiç bir farkları yoktur.

Zindan mazlumların sığınağı. Zindan zâlimler için karanlık, vahşi, ürpertici ama mazlumlar için aydınlık yolun başlangıcı. Zindan şirke düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalanlar için Allah'a ve Cennete açılan bir kapı.

36. "Hapse, onunla beraber, iki genç daha girdi. Biri, "Rüyamda şaraplık üzüm sıktığımı gördüm" dedi; diğeri "başımın üzerinde, kuşların yediği bir ekmek taşıdığımı gördüm" dedi. "bize bunu yorumla; senin iyi bir kimse ol-duğunu görüyoruz"

Evet Onunla beraber iki genç daha zindana girmişti. O iki genç, iki zindan arkadaşı Yusuf'a geldiler ve her ikisi de ayrı ayrı rüyalarını anlattılar. Onlardan birisi dedi ki, ben rüyamda kendimi üzümden şarap sıkar gördüm. Diğeri ise, ben de kendimi başımın üzerinde kuşların yediği bir ekmek taşırken gördüm. Başımın üstünde taşıdığım ekmekten kuşlar yiyorlardı. Ey Yusuf bize bunu yorumla, bize bunun tevilini haber ver. Biz seni muhsinlerden, iyilik yapanlardan görüyoruz dediler.

Evet iki zindan arkadaşının rüyalarını Yusuf (a.s)'a sormaları, onun hakkındaki bu şehadetleri, seni muhsinlerden görüyoruz ifadeleri, Yusuf'a itaat tavırları ortaya koyuyor ki Yusuf zindanda büyük bir saygınlık kazanmıştır. Gerek dışarıda, gerek içerde Onun mâsum olduğu yayılmıştı. İffetini korumak için gösterdiği o büyük mücâdelesi herkes tarafından biliniyordu.

37. "Yusuf: "Sizin rızıklanacağınız bir taam size gelmez-den önce ben sizin sorduğunuz bilgileri vereceğim. Bu Rabbimin bana öğrettiği bir bilgidir. Ben, Allah'a inanmayan ve âhireti inkâr eden, bir milletin dinini bırak-mışımdır."

Yusuf dedi ki ben Allah'a inanmayan, âhiret gününe inanmayan, âhiret gününü hesaba katmadan yaşayan bir milletin dinini, yolunu, hayat programını terk ettim. Allah'ın ve âhiretin hesabının kâfiri olan bir toplumun dinini terk ettim. Ve ben:

38. "Atalarım İbrahim, İshak ve Yakub'un dinine uydum. Allah'a her hangi bir ortak koşmak bize yaraşmaz; bu, Allah'ın bize ve insanlara olan lütfudur; fakat insanların çoğu şükretmez" dedi."

Atalarım İbrahim'in, İshak'ın, Yakub'un dinine, yoluna, hayat tarzına uydum, tâbi oldum. Benim dinim, babam Yakub, Onun babası İshak ve Onun da babası İbrahim'in dinidir. Bizim Allah'a bir şeyi ortak koşmamız mümkün değildir. Allah'a şirk koşmamız, hayatımızın bazı alanlarında Allah'tan başkalarını dinlememiz, Allah'tan başkalarını söz sahibi kabul etmemiz bize hiç bir zaman yakışmaz. Biz yaşadığımız hayatın her alanında yalnızca Allah'ı dinlemek, yalnızca Allah'ı razı etmek, yalnızca Allah'a teslim olup, yalnızca Ona kulluk edip Ona hiç bir yetki sınırlaması getirmemekle emrolunduk. Allah'ın sıfatlarını, Allah'ın yetkilerini, Allah'ın otoritesini, hâkimiyetini hiç kimseye vermemekle emrolunduk. Ve bu Allah'ın bize ve tüm insanlara bir fazlı, bir lütfudur, ama insanların pek çoğu

şükretmiyorlar. Allah'ın verdiklerini Allah'a kulluk yolunda kullanmıyorlar. Kendilerine lütuflarda bulunan Rab'lerine kulluğa yönelmiyorlar.

39. "Ey mahpus arkadaşlarım! Ayrı ayrı bir sürü uydurma Rab'ler mi daha iyidir, yoksa her şeyden üstün tek Allah mı?"

Ey zindan arkadaşlarım, tek olan, Kahhâr olan, mutlak güç kuvvet sahibi olan, kendisini reddeden düşmanlarını kahretme, onlardan intikam alma kudretine sahip olan, göklere ve yere egemen olan Allah mı hayırlı, yoksa birbirinden ayrı ayrı dünyalarda, ayrı özelliklerde kabul edilen tanrılar mı? Allah mı daha hayırlı yoksa şu Onun berisinde Ona şirk koştukları varlıklar mı? Yâni ilk bakışta din bu kadar açıkken, Allah bu kadar ayan beyanken böyle bir sorunun sorulmaması gerekir diye düşünüyor insan değil mi? Bu şuna benzer: Yemek mi daha hayırlı, yoksa dayak mı? Yemeği mi tercih edersiniz, yoksa dayağı mı? Olur mu bu? Sorulur mu hiç bu? Yâni hiç yemekle dayak yan yana gelir de aklı başında bir adam dayağı tercih eder mi? Ama kimi beyinsizler bunu tercih ediyorlardı. Allah'tan başkalarını Allah'tan daha hayırlı görüp onlara kulluk ediyorlardı da Yusuf onlara soruyordu.

Söyleyin bakalım, Allah mı daha hayırlı, yoksa Onun berisinde, Onun dûnunda tanrı bilinen varlıklar mı? Bir tarafta tek olan, Kahhâr olan, kahredici olan Allah, diğer tarafta sizin şu anda tanrı bildiğiniz âciz varlıklar. Hangisi hayırlı? Hangisine kulluk daha hayırlı? Bir tek olan Allah'a kulluk mu daha hayırlı, yoksa birden çok ilâhlara kulluk mu?

Bir adam düşünün ki bir tek Allah'ı razı etmeyi bırakmış da pek çok ilâhları razı etmeye yönelmiş. Bir tek Allah'a kulluğu bırakmış farklı farklı istekleri, farklı farklı özellikleri olan pek çok tanrıya kulluğa yönelmiş. Yâni sadece bir tek kimsenin kulu, kölesi değil. Efendisi bir tek değil. Bir tek efendinin hizmetinde değil. Hem de birbirine zıt, birbiriyle çekişen efendilerin hizmetkarı durumunda. Onun hakkında, onun üzerinde birbirine ortak olan sahipler var ki onlar onu mütemadiyen çekiştirip duruyorlar. Böyle bir adam düşünün. Bir de yine başka bir adam düşünün ki bir tek efendisi var. Bir tek efendiye teslim olmuş. Bir tek kişiyi memnun etmeye çalışıyor. Şimdi söyleyin bu iki kişi durum olarak, konum olarak hiç birbirine eşit olur mu? Bu iki tip insanın hali birbirine benzer olabilir mi?

İşte aynen bunun gibi efendisi, Rabbi bir tek Allah olan, sadece Allah'a kul köle olan, sadece Allah'a teslim olan, sadece Onu dinleyen, sadece Onu razı etmeye çalışan, sadece Onun emirlerine boyun büken kimse Rabbinin, efendisinin kendisinden ne istediğini bilmekte ve sadece Ona hizmet etmektedir. Sadece Onu memnun etmeyi düşünmektedir. Rabbini razı ederken acaba başkalarını da razı

edemeyecek miyim? gibi bir korkusu, bir endişesi yoktur. Çünkü onun sorumlu olduğu efendisi, hesaba çekicisi tek bir Allah'tır. Ama bir de kendisi hakkında, hayatı hakkında söz sahibi bir çok varlık, bir çok efendisi bulunan adamı düşünün. Pek çok şürekası, pek çok rabbi olan ve her biri bir tarafa çeken, her biri farklı şeyler isteyen, her biri farklı bir yerlere asılıp duran ilâhların arasında kalmış ve onların hiç birisini razı edemeyen, birini memnun ederken ötekileri küstüren kalbi, hayatı parça parça olmuş bir adam düşünün.

Bir taraftan Rabbinin, diğer taraftan putların, tâğutların, modanın, çevrenin, âdetlerin, törelerin, yönetmeliklerin, ağanın, paşanın, müdürün kulu kölesi olmuş bir adam. Hepsini razı edeceğim derken hiç birisini razı edemeyen bir adam. Birinin istediğini yaparken öbürünü küstürecek, birinin nehy ettiğini ötekisi emredecek, birinin güzel dediğini ötekisi kötü görecektir. Ne yapacağını bilmez bir vaziyette baştan sona bir bocalama hayatı yaşayacaktır bu adam. Ne kendisinin yapacağı işin ne olduğunu bilebilecek, ne onu yapabilecek, ne de bunları yaptığı zaman bu ilâhlarından her hangi birini razı edebilecektir.

İşte sorduruyor Yusuf'a Rabbimiz. Bu iki durumdan hangisi daha hayırlı? Peki iş bu kadar net ve açıkken acaba bu insanlar niye şirki anlamıyorlar? Niye şirkten zorluğunu, iğrençliğini anlamaya yanaşmıyorlar? bunu anlamak gerçekten mümkün değildir. Evde, ca-mide, caddede, okulda, dükkanda, hayatın her bir alanında sadece tek bir efendiyi razı etmek, tek bir efendiyi dinlemek dururken pek çok efendiyi dinleyerek, pek çok ilâhı razı etmeye çalışarak kalbini parça parça etmeye mahkum olmanın ne anlamı var? Öyle değil mi? Camide Allah'ı, sokakta başkalarını dinleyen kişi. Namaz konusunda Allah'ın dediğini yaparak, kılık kıyafet konusunda başkalarının dediğini uygulayarak, oruç konusunda Allah'ı razı edip, hukuk konusunda başkalarını razı etmeye çalışarak ezilip büzülmeye ne gerek var?
40. "Allah'ı bırakıp taptığınız, sizin ve babalarınızın adlandırdığı putlardan başka bir şey değildir. Allah onların doğru olduğuna dair bir delil indirmemiştir. Hüküm vermek ancak Allah'a aittir; kendisinden başkasına değil, O'na tapmanızı emretmiştir. Bu, dosdoğru dindir, fakat insanların çoğu bilmezler."

Sizin ve babalarınızın isimlendirdiği bir takım isimlere, kendinizin uydurduğu bir takım hayali tanrı taslaklarına tapınıyor, onları dinliyor, onları razı etmeye çalışıyorsunuz. Halbuki bu konuda Allah hiç bir delil de indirmemiştir. Yâni bunların da kendisi yanında tanrı oldukları, bunların da yetki sahibi oldukları, bunların da sözleri dinlen-mesi, yasaları uygulanması gereken varlıklar olduğu konusunda Allah hiç bir delil indirmemiştir. Ya siz kendiniz, ya da atalarınız isimlendirmiş, yakıştırmış ve işte bunlar da sözü dinlenmesi gereken tanrılardır demişsiniz. Bunlar da kutsaldır, bunlar da tanrıdır, bunlar da egemen-dir, bunlar da

yetkilidir demişsiniz. Kendi kendinize uydurduğunuz, kendi hevâ ve heveslerinizle isimlendirdiğiniz, kendi ellerinizle diktiğiniz bu putlara, kendi ellerinizle yaptığınız bu yasalara, bu yönetmeliklere, bu törelere, bu âdetlere, bu modaya, bu hukuk sistemine kendi ellerinizle seçtiğiniz bu tanrı taslaklarına kendinizi ve insanları itaate zorlamışsınız.

Şimdi bunlar nasıl tanrı olabilirler? Siz seçmediniz mi bunları? Siz koymadınız mı bu yasaları? Siz dikmediniz mi bu putları? Siz isimlendirmediniz mi? Siz vermediniz mi onlara bu yetkiyi? Bir defa bunların hiç birisinin gerçeklikleri yoktur. Gerçeklikleri olsa bile tanrılık özellikleri yoktur. Allah bu konuda bir bilgi, bir belge indirmemiş. Benim yanımda bunlar da yetkilidir dememiş. Ama sizler işte kendi istek ve arzularınızla oluşturduğunuz, kendi isimlendirdiğiniz sistemleri, yasaları yol kabul etmişsiniz, program kabul etmişsiniz. Halbuki:

Hüküm ancak Allah'a aittir. Hâkimiyet Allah'a aittir. Allah'tan başka hiç kimsenin hüküm koyma hakkı, hâkimiyet yetkisi yoktur. Bu dünyada kullarının hayat programlarını belirleme hakkı, kullarına yasa belirleme hakkı sadece Allah'a aittir. Yaşanan bu hayatın kanunlarını, değer yargılarını belirleme hakkı sadece Allah'a aittir. Tek olan, Kah-hâr olan, kullarının tümüne egemen olan Odur. Hayata Hakîm olan Odur.

İşte bu Allah sadece kendisine kulluk etmenizi emrediyor. Sadece kendisini dinlemenizi, sadece kendisinin istediği bir hayatı yaşamanızı istiyor. Kendisinden başka hiç kimseyi dinlememenizi, kendisinden başka hiç kimsenin hayatımızda söz sahibi olmadığını emrediyor. Çünkü bu dünyada kendisine kulluk edilmeye lâyık, arzularına teslim olunmaya, çektiği yere gidilmeye lâyık Ondan başka varlık yoktur.

İşte bu ***gayyimen*** bir dindir. İşte bu sapasağlam bir yoldur. En doğru, en sağlam hayat programı budur. Bir başka dine, bir başka yola, bir başka sisteme, bir başka hayat programına ihtiyacı olmadan varlığını sürdürecek ve kıyâmete kadar tüm insanlığın hayatını düzenlemeye, problemlerini çözümlemeye, hayatlarını düzlüğe çıkarıp onları cennete ulaştırmaya yetecek bir dindir. Gayyum Allah'tan gelme Gayyimen bir dindir bu din. Hayatı kuşatan bir Allah'ın yine tüm hayatı kuşatan bir dinidir bu. Sadece bu dünya hayatını değil aynı zaman da âhireti de

kuşatan, âhireti de kazandıran bir din. Hayatı, hayat öncesini, ölümü, ölüm ötesini, insanları, hayvanları, melekleri, cinleri, âhi-reti tanımlayan bir din. Ama insanların pek çoğu bunu bilmiyorlar, bi-lemiyorlar da bu Allah programını bırakıp kendileri gibi âcizlerin programlarına tâbi oluyorlar.

Evet zindanda, zindan arkadaşlarının sordukları sorularına, kafayı taktıkları rüyalarına karşılık Yusuf önce onların bundan önce muhtaç oldukları gerçek bilgiyi, gerçek Rab'lerini anlattı. Farkında ol-madıkları Rablerini tanıttı. Siz şimdi bırakın bu rüyayı filan da önce neyi düşünüp dert edinmeniz gerektiğini bir anlayıp kavrayın dedi. Bunu ortaya koyduktan sonra buyurdu ki:

41. "Ey mahpus arkadaşlarım! Biriniz efendisine şarap sunacak, diğeri asılacak ve kuşlar başından yiyecektir. Sorduğunuz iş işte böylece kesinleşmiştir."

Ey zindan arkadaşlarım, şu sizden biriniz bu zindandan çıkıp tekrar efendisine şarap sıkmaya, şarap sunmaya devam edecek. Onun rüyasının tabiri budur. Diğeri ise asılacak, kuşlar da onun başından yiyecekler. İşte hakkında yorum istediğiniz, tevil istediğiniz, fetva istediğiniz iş artık gerçekleşmiştir. Durum bundan ibarettir. Biriniz ölecek, kuşlar etini, başını yiyecek, diğeriniz de kurtulup saraydaki eski görevine dönecek.

Rivâyetlere göre bu arkadaşları rüyalarının böylece yorumlandığını işitince gülerek derler ki ey Yusuf, bizler aslında böyle bir rüya filan görmedik. Biz sırf senin bu konudaki bilginin sınırını ölçmek, seni denemek için bu rüyaları uydurduk derler. Bunun üzerine Allah'ın peygamberi der ki, hayır ister böyle bir rüyayı görmüş olun isterse görmemiş olun fark etmez, artık sorduğunuz konuda karar gerçekleşmiş, iş karara bağlanmıştır. Bundan, bu sonuçtan kurtulmanız da mümkün değildir buyurdu.

Evet Yusuf (a.s)'ın onları tevhide, bir tek Allah'a kulluğa çağıran bu ifadelerinden anlıyoruz ki O tebliğine zindanda devam etmektedir. Bu konuşma Onun bir peygamber kimliğiyle yaptığı konuşmaydı. Bundan önce başına gelenler konusunda Onun sessiz kalarak sabrettiğini, hiç bir şey söylemediğini görüyoruz. Onun içindir ki önceki dönemleri peygamberliğe bir hazırlık dönemiydi, şimdi zindanda kendisine peygamberlik verildi diyebilmekteyiz. Muhtemelen babasının bir peygamber olarak rüyasını tabirini, başına gelenlerin peygamberlik öncesi bir imtihandan geçirilme dönemi olduğunun farkındaydı. Ama artık o dönem bitmiş ve şimdi artık kendisine elçilik verilmişti ve artık kendini, görevini, dinini ortaya koymalıydı.

Nitekim kendisinden gördükleri rüyalarının yorumunu soranlara, tamam yorumlayacağım, ama önce size bana bu rüyaları yorumlama gücünü veren bilgimin kaynağını haber vereceğim diyerek onların kendisine müracaatlarını, yakınlığını fırsat bilerek hemen imanını, itikadını onlara anlatıyordu. Karşısına çıkan bir fırsatı değerlendiriyordu. Öyleyse bizler de bu tür fırsatları iyi değerlendireceğiz. Meselâ adam bize ailevi problemlerinden soruyorsa biz Ona tevhidi anlatacağız. Sizler karı koca olarak Rabbinize kul olup Onun haklarına riâyet etmedikçe birbirinizin haklarına asla riâyet edip evde huzuru sağlayamazsınız diyerek konuyu o noktaya çekeceğiz.

Veya meselâ adamın ailevi geçimsizliği var. Karısı ve çocukları kendisine itaat etmedikleri için çaresizlik, üzüntü ve sıkıntı içinde size geliyor ve anlatıyor. Derdi konusunda sizden yardım istiyor. Siz ona farkında olmadığı sıkıntısının kaynağını göstererek, sıkıntısının asıl sebebine inerek ona yardım etmelisiniz. Ona onun farkında olmadığı asıl sıkıntısının İslâm dışı bir hayat yaşadığının sebep olduğu-nu, karısını ve çocuklarını Allah'la peygamberle tanıştıramadığı için, onları kitapla sünnetle, cennetle cehennemle tanıştıramadığı için, on-lara müslümanca bir eğitim veremediği onların kendisine ve Allah'a serkeş davrandıklarını ve evinin içinde Allah'ın istediği bir havayı ger-çekleştirmedikçe geçimsizliğin hiçbir zaman kalkmayacağını, bütün sıkıntılarının buradan geldiğini anlatmalıyız. Çocuklarından kendisine itaat bekleyen sen, hanımının sana itaat etmesini bekleyen sen, acaba sen Rabbine karşı ne kadar itaatlisin? Efendileri bulunduğun hanımın ve çocuklarının seni dinlemelerini bekleyen sen acaba efendinin emirlerine ne kadar itaat ediyorsun? Sen efendini ne kadar din-liyorsun? Unutma ki sen Rabbine ne kadar teslimsen çocuklarından ve hanımından da kendine ancak o kadar itaat bekleyebilirsin. Kendisi efendisine itaat edip emirlerini yerine getirmeyen birisinin kendi hizmetçilerinden itaat beklemeye hakkı yoktur diyerek, böylece onun farkında olmadığı esas derdine parmak basarak, esas derdinin kaynağını ona anlatarak ona yaklaşacağız.

42. "İkisinden, kurtulacağını sandığı kimseye Yusuf: "Efendinin yanında beni an" dedi. Ama şeytan efendisine onu hatırlatmayı unutturdu ve Yusuf bu yüzden daha bir kaç yıl hapiste kaldı."

O iki arkadaşından kurtulacağını zannettiği kimseye şöyle dedi: Sen Rabbinin yanına, efendinin yanına vardığında beni hatırla. Bak sen şu anda beni tanıdın. Benim misyonumu tanıdın. Bir peygamber olarak, Allah bilgisine sahip bir elçi olarak sana ulaştırdığım vahiy bilgisine muttali oldun. Artık bu görev senin de görevindir. Sen de gittiğin her yerde bunları gündemde tutmak zorundasın. Bunları efendine duyur ki o da bu gerçekleri anlayıp Müslüman olsun. Ben şu anda zindanda olduğum için dışarıdakilere bunu ulaştırma imkânından mahrumum, ama

sen çıkıyorsun dedi. Arkadaşı dışarıya çıktı ama şeytan ona bunu unutturdu. Çünkü şeytan Yusuf'un misyonuna düşmandı. Elbette Yusuf'un mesajının insanlar tarafından duyulmasını istemezdi.

Yusuf (a.s) dışarıya çıkan bir arkadaşını gittiği yere tebliğci olarak gönderiyordu. Ama kimileri bunu yanlış anlamışlar. Şöyle demeye çalışıyorlar: *Benim bu zindandaki durumumu ona da hatırlat. Benim burada, bu zindanda suçsuz olarak yattığımı, bir iftiraya kurban gittiğimi ona bildir. Benim hiç bir kabahatimin olmadığını ona hatırlat.* Ama şeytan o arkadaşına efendisinin yanında Yusuf'un durumunu hatırlatmayı unutturdu. Unuttu Onu zindan arkadaşı dışarıya çıkınca. Ve böylece Yusuf unutulmuş olarak senelerce zindanda kalıverdi. Hattâ onun yıllarca bu zindanda kalışının sebebini de buna bağlarlar. Eğer Yusuf böyle Allah'tan başkalarından yardım istemeseydi bu kadar kalmayacaktı filan demeye çalışıyorlar.

Kardeşleri ihanet edip kuyuya attı. Kervan değersiz bir meta olarak Mısırda sattı. Azîz Onu değerli bir mevkide tuttu. Kadının gözüne battı. Kadınların meyilleri, gönülleri Ona doğru aktı. Allah Ona nûrunu yaktı. Uzun yıllar suçsuz olarak hapiste yattı. Şimdi zindanın dışındaki dünya, devlet ona muhtaç olacak. Ve Allah'ın takdiri, Allah'ın yasası her şeye galip gelecek.
43. "Hükümdar: "Ben, yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yediğini; yedi yeşil başak ve bir o kadar da kurumuş başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yormasını biliyorsanız rüyamı söyleyiniz." dedi."

Hükümdar dedi ki, ben rüyamda yedi semiz inek görüyorum ki onları yedi zayıf inek yiyor. Ve yine yedi başak görüyorum ki yeşil, yedi başak görüyorum ki kupkuru. Ey ileri gelenler, ey kâhinler, ey bilginler eğer gerçekten bilenlerdenseniz haydi açıklayın bakalım. Nedir bu? Ben rüyamda ne yaptım? Ne gördüm? Bunların anlamı nedir? Haydi şu benim rüyamı çözüverin dedi. Çünkü kral gerçekten gördüğü bu rüyadan çok ürkmüştü. Kafası karışmış ve ülke çapında ferman çıkararak tüm bilginlerini, tüm kâhinlerini bu rüyayı yorumlamaya çağırmıştı.
44. "Etrafındakiler: "Bir takım karışık rüyalar; biz böyle rüyaların yorumunu bilmeyiz" dediler."

Çevresindekiler, toplananlar dediler ki bunlar karmakarışık rüyalardır. Yaşı kurusu birbirine karışmış ot demetleri, yahut da eskisi yenisine karışmış uyku hayalleridir bunlar. İçinden çıkılmaz karmakarışık şeylerdir bunlar. Biz böyle karışık şeylerin, içinden çıkılmaz karmakarışık rüyaların tabirini de bilmeyiz, bilemeyiz dediler. Hepsi bu rüyanın tabiri konusunda aciz kaldılar. Kıralı tatmin edecek tek kelime bile bir şey söyleyemediler, bir yorum getiremediler. Elbette

Rab-bimiz onları Yusuf'una muhtaç edecekti. Elbette kıralı ve diğer insanları Yusuf'tan haberdar edecekti. Elbette Yusuf'un imanını, teslimiyetini, sadâkatini tüm dünyaya gösterecek ve onu Mısır'a sultan yapacaktı. Rabbimizin takdiri buydu.

45. "Hapisteki iki kişiden kurtulmuş olanı, nice zaman sonra Yusuf'u hatırladı ve: "Ben size bunu yorumlayacağım, hele beni gönderin" dedi."

Hani o zindandan kurtulan Yusuf'un arkadaşı var ya, yıllar sonra arkadaşı Yusuf'u hatırladı ve dedi ki: Ben onun yorumunu size haber vereceğim. Ben o rüyanın tabirini yapacak birini biliyorum. Hele siz bana müsaade edip beni zinana gönderin. Ve hemen işte zindanda Yusuf'un karşısında.

46. "Hapishaneye varıp: "Ey doğru sözlü Yusuf! Rüyada görülen yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yemesi; yedi yeşil başak ve bir o kadar kuru başak nedir? Bize yorumla, ben de insanlara ulaştırayım da bilsinler" dedi."

Yusuf! Ey sadık dost! Ey doğru insan! Bize bildir. Yedi zayıf inek yedi semiz ineği yedi. Yedi yeşil başak ve yedi kuru başak. Nedir bunlar? Ne anlama gelir bunlar? Söyle, söyle de insanlara döneyim, umulur ki onlar da anlarlar bunların ne anlama geldiğini. Hem bunu anlarlar dışarıdakiler, hem senin bilginin yüceliğini anlarlar, hem de suçsuz yere bu zindanda senelerce yattığının farkına varırlar. Ben de yıllar önce içerdeyken sana verdiğim sözümü yerine getiririm dedi.

47. "Yusuf: "Devamlı yedi sene ekin ekip, biçtiğiniz ekinin yediğinizden artanını başağında bırakın."

Yusuf (a.s) dedi ki siz önceleri ektiğiniz gibi âdetiniz üzere yedi sene ekin. Yediğinizin az bir kısmı müstesna kaldırdığınızı başağında bırakın. Evet mahsulatınızın yiyeceğiniz kadarını alıp, geri kalanı başağında bırakın. Yâni az bir bölümünü yiyip geri kalan çoğunu bırakıp saklarsınız. Sonra:

48. "Sonra bunun ardından yedi kurak yıl gelir, bütün biriktirdiğinizi yer, yalnız az bir miktar saklarsınız."

Sonra onun arkasından yedi kurak yıl, yedi şiddetli sene gelir. O yedi şedit kuraklık senesi sizin bıraktıklarınızın hepsini yer bitirir. Ancak birazcık koruduklarınız kalır.

49. "Sonra, halkın yağmur göreceği bir yıl gelir, o zaman sıkıp sağarlar" dedi."

Sonra da onun arkasından bir yıl gelecek ki insanlar bol bol yağmurlara kavuşacak. Ve o senede de sıkıp sağacaklar. Allah'ın bol bol lütuflarına ulaşırlar,

kıtlıktan, kuraklıktan, sıkıntıdan kurtulmuş olurlar. O kadar çok meyve, o kadar çok bereket olur ki meyveler sıkılıp onlardan farklı çıkarımlar bile elde edilir.

Evet işte Yusuf (a.s)'ın rüyayı tabiri. Dikkat ederseniz rüyada yedi sene var. Tekrar bir yedi sene daha var. Allah bilgisiyle bilgilenmiş Yusuf (a.s) iki yedili on dört seneyi anlattığı gibi bir de on beşinci seneyi de haber verir. Rüyadakileri bildirmekle birlikte rüyada olmayanı da bildirir. Bu Onun Allah tarafından vahiyle desteklenmesinin, Allah bilgisiyle bilgilenmesinin bir göstergesiydi.
50. "Hükümdar: "Onu bana getirin" dedi. Yusuf'a elçi gelince, "Efendine dön, kadınlar niçin ellerini kesmişlerdi bir sor; doğrusu Rabbim onların hilesini bilir" dedi."

Yusuf'un bu yorumu kendisine ulaşan melik dedi ki Onu bana getirin. Yusuf'u çıkarın zindandan ve yanıma getirin dedi. Kral Onun ilmini ve yüceliğini anlamıştı. Getirin Onu bana diye emretti. Bunun üzerine kralın elçisi çıktı. O elçi ne zaman ki Yusuf'a geldi, Yusuf he-men zindandan çıkıvermedi. Dedi ki, ey elçi git, dön efendine ve sor ona ki; o kadınlar ellerini keserlerken dertleri neydi? Ellerini kesen o kadınların durumları neydi? O kadınların maksatları neymiş? sor bakalım. Hiç şüphesiz benim Rabbim onların keydlerini, hilelerini, tuzaklarını çok iyi bilendir. Benim Rabbim onların bana nasıl dolaplar çevirdiklerini çok iyi bilir. Söyle efendine Rabbimin bildiği bilgiyi o da bir araştırıp soruştursun. Kim suçluydu? Kim suçsuzdu? araştırsın bakalım. Araştırsın da haksız yere, suçsuz yere yıllarca bu zindanda kaldığımı herkes bilsin. Bu açıklığa kavuşmadan buradan çıkmam der.

Rasulullah efendimiz Yusuf (a.s)'ın bu yüce tavrını değerlendirirken buyurur ki: Ben Onun gibi senelerce zindanda kalmış ve bana böyle bir haber gelmiş olsaydı hemen çıkardım, beklemezdim. Ama Yusuf (a.s) hayır diyor. Hükümdar benim suçlu olmadığımı, karısının ve diğer kadınların suçlu olduklarını bilip, anlayıp bunu ilân etmedikçe ben buradan çıkmam diyor. Nice suçsuzlar var değil mi şu anda zindanlar da? Orada olmaması gereken nice mâsumlar şu anda oralarda? Orada olması gereken nice suçlular vardır ki onlar dışarıdalar değil mi? Tüm zulüm sistemlerinde geçerlidir bu. Suçsuz olduğu halde Yusuf (a.s) yıllarca zindanda kalacak, suçlu oldukları halde kadınlar dışarıda keyif sürecekler. Şimdi kral işi soruşturmaya alıyor:
51. "Hükümdar kadınlara: "Yusuf'un olmak istediğiniz zaman durumunuz neydi? dedi. Kadınlar: "Haşa! Onun bir fenalığını görmedik" dediler. Vezirin karısı: "Şimdi gerçek ortaya çıktı; onun olmak isteyen bendim; doğrusu Yusuf doğrulardandır" dedi."

Evet kral kadınlara diyor ki, ey kadınlar Yusuf'a sahip olmak isterken derdiniz neydi? Yusuf'un nefsinden murad almaya çalışırken durumunuz neydi? Ne istiyordunuz? Ne yapmaya çalışıyordunuz? Dediler ki kadınlar, hâşâ hâşâ, biz O Yusuf'ta her hangi bir kötülük görmedik. Onun hiç bir fenalığına, hiç bir iffetsizliğine şahit olmadık. O hiç bir zaman suçlu değildi. O kötü birisi değildi. Azîzin karısı da dedi ki, işte şimdi gerçek açığa çıktı. Ona sahip olmak isteyen benim. Ben Onun nefsine sahip olmak istedim, ben Onu elde etmek istedim, ama O sadıklardan oldu. Rabbine karşı, efendisine ve efendisinin karısına karşı sadık davrananlardan oldu ve korundu ve bana teslim olmadı.

52. "Yusuf, "Maksadım, vezire, gıyabında ihanet etmediğimi, hainlerin tuzaklarını Allah'ın başarıya erdirmediğini bilmesini sağlamaktı" dedi."

Yusuf dedi ki, işte böyle. Bilsin ki efendin ben onun bulunmadığı bir yerde ona asla ihanet etmedim. Benim derdim hainlerin tuzaklarını Allah asla başarıya ulaştırmayacaktır. İşte bu ona bunu bilmesini sağlamak içindi.

Veya burada bu sözü söyleyen hükümdardır. Diyor ki hükümdar, Yusuf bilsin ki, ben Onun bulunmadığı şu muhakeme ortamında Ona hıyanet edemeyeceğim, etmeyeceğim. Ve doğru Odur, haklı Odur, suçsuz Odur, suçlu ve kabahatli olan da benim. Allah hainlerin tuzağını asla başarıya ulaştırmaz. Ya da bu ifadeler Azîzin hanımının sözlerinin devamıdır. En doğrusunu Allah bilir.

53. "Ben nefsimi temize çıkarmam; çünkü nefs, Rabbi-min merhameti olmadıkça, kötülüğü emreder. Doğrusu Rabbim bağışlayandır, merhamet edendir."

Ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü nefis Rabbimin mer-hamet edip korudukları hariç kötülüğü emreder. Eğer Rabbim rahmetiyle banim imdadıma yetişmeseydi, beni korumasaydı belki nefsim beni de saptıracak ve ihanet edecektim. Rabbim rahmetiyle beni nef-

simden korudu. Doğrusu Rabbim bağışlayandır ve merhamet sahibidir.

54. “Hükümdar: “Onu bana getirin, yanıma alayım” dedi. Onunla konuşunca: “Bugün senin yanımızda önemli bir yerin ve güvenilir bir durumun vardır.” Dedi.”

Hükümdar dedi ki, Onu bana getirin ki Onu kendim için seçeceğim. Getirin de Onu kendime tahsis edeyim. Onu kendi yerime bırakacağım. İşlerimi Ona tevdi edeceğim. Benim işlerimi bundan böyle o yönetecek. Ülkemin meliki, hükümdarı O olacak. Ülkenin yönetimi Ona devredilecek dedi. Ve ne zaman ki Yusuf zindandan çıkıp hükümdarın yanına geldi, ne zaman ki hükümdar Onunla konuştu, dedi ki bugün senin bizim yanımızda güvenilir bir makamın vardır. Sen bugün bizim yanımızda emin bir makama sahipsin. Bunun üzerine Yusuf (a.s) dedi ki:

55. “Yusuf: “Beni memleketin hazinelerine memur et, çünkü ben korumasını ve yönetmesini bilirim” dedi.”

O zaman yeryüzünün hazinelerini bana bırak. Şu arzı, şu Mısırı, şu devleti, şu yönetimi bana bırak. Muhakkak ki ben çok iyi bir muhafızım. Ben Allah’ın arzında, Allah’ın mülkünde Allah’ın istediği bir hayatı, Allah’ın istediği bir yönetimi, Allah’ın istediği bir adâleti uy-gulamada, gerçekleştirmede becerikli ve emin birisiyim. Ben Rabbi-min bana verdiği vahiy bilgisiyle bu işin üstesinden en güzel bir şekilde gelmeyi becerebilirim. Artık sen bu ülkenin yönetimini bana bırak. Bırak ki şu size haber verdiğim kıtlık senelerinde de, ondan önceki bolluk senelerinde de basiretle, vahiyle ülkeyi yöneteyim, insanları koruyayım, insanlara adâleti, özgürlüğü göstereyim. Ben bu idareciliği bilirim dedi. Rivâyetler gösteriyor ki o hükümdar iyi bir Müslüman olup yönetimini, tacını, tahtını tümüyle Yusuf (a.s)’a devretti. Çünkü baktılar gördüler ki Allah bilgisine sahip olan, geçmişiyle dürüstlüğünü, bilginliğini ortaya koymuş olan Yusuf’tan başka bu işe lâyık kimse yoktur. Ülke kaynaklarını Onun kadar güzel koruyacak, Onun kadar âdil davranacak, Onun kadar namuslu davranacak yoktur.

Evet kimileri Yusuf (a.s)’ın hükümdardan sanki bir hazine müsteşarlığı veya maliye bakanlığı istediğini iddia etmeye çalışmışlardır. Sanki bir peygamberi bir küfür sisteminin yedek parçası yapmaya çalışanlar olmuştur. Kendi durumlarına delil çıkarmaya çalışanlar böyle anlamışlar. Halbuki bir peygamberin böyle bir göreve talip olması düşünülemez. Halbuki ilerde gelecek 72. âyette kendisine melik diyecek Rabbimiz. Yine 100. âyette de arşından, tahtından, o tahta oturduğundan söz edilecek. Böylece Biz Yusuf’a iktidar verdik, artık ülkenin her tarafında dilediği gibi tasarruf hakkına sahip kıldık buyuracak Rabbimiz. Değilse bir peygamberin nefesini, gücünü, Allah bilgisini bir Kâfir devletin güçlenmesine harcaması kesinlikle düşü-nülemez. Çünkü Yusuf (a.s) sûrenin önceki âyetlerinde geçti. Hapisteyken hâkimiyet sadece

Allah’ın dememiş miydi? Hapisteyken farklı, çıkınca farklı davranan bir kimse peygamber olabilir miydi? Bu bir peygambere yapılabilecek en büyük bir iftiradır.
56,57. “Yusuf'u böylece o memlekete yerleştirdik; istediği yerde oturabilirdi. Rahmetimizi tıpkı bu misalde olduğu gibi istediğimize veririz; iyi davrananların ecrini zâyi etmeyiz. Ama âhiret ecri, inananlar ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha iyidir.”

İşte böylece Biz Yusuf’u yeryüzünde yerleştirdik, Ona hâkimiyet verdik. Evet Ona vahiy göndererek, Ona ilim vererek insanların içinde Onu temayüz ettirdik, insanların kalplerine Ona güven duygusu verdik ve Yusuf’u Mısıra hükümdar yaptık. O arzda, o Mısırda, o ülkede dilediği şekilde hareket ediyordu. Ülke tümüyle avucunun içindeydi. İşte Biz dilediğimiz kimseleri rahmetimize böylece ulaştırırız diyor Rabbimiz. Biz muhsinlerin, Bizi görüyormuşçasına Bize kulluk edenlerin, gıyabında Bizden korkanların, bizim için bir hayat yaşayanların ecirlerini hiç bir zaman zâyi etmeyiz. Bu dünya mükâfatı, bir de âhireti vardır ki o iman eden ve muttaki davrananlar için, hayatlarını Allah için yaşayanlar için daha hayırlıdır. Onları dünyadakilerden çok daha hayırlı nîmetler ve mükâfatlar beklemektedir.

Allah’ın takdirine bakın. Allah’ın gücüne bakın. Kim tahmin edebilirdi? Kim nerden bilebilirdi? Küçücük bir çocuk. Babası tarafından çok sevilen bir çocuk. Kardeşleri tarafından kıskanılan bir çocuk. Babalarının sevgisi üzerlerine çekebilmek için kardeşlerinin ihanetiyle kuyuya atılan bir çocuk. Kendisine ihanet eden kardeşleri Onun bu makama ulaşmasına sebep oldular. Kardeşler Allah’ın takdirinin önüne geçemediler. Bilâkis takdirin gerçekleşmesi adına rol aldılar. Attılar kardeşlerini bir kuyuya, kervan Onu alıp uzaklara götürsün de ondan kurtulalım diye. Ama Yusuf dünya devletine doğru gitmişti. Dünya melikliğine yücelmeye doğru hareket etmişti. Koskoca bir dünya devleti kendisine teslim edilecekti. Bu yasa Allah yasasıydı. Allah kaderinin önüne kimse geçemezdi.

Ve işte kervan Onu değersiz bir meta gibi sattı Mısır Azîzine. Azîz de bilemedi Onun devlet başkanı olacağını. Orada kardeş ihaneti gibi bir ihanetle, bir kadın tuzağıyla karşı karşıya geldi. Kardeşlerin ihaneti Ondan kurtulmaktı ama kadının ihaneti ise Ona sahip olmak şeklindeydi. Belki en zor imtihanı buydu. Allah korudu Yusuf’u. Sarayın tüm kadınları bu yüzden başarılı olamadılar. Bu imtihandan başarıyla, yüz akıyla çıktı ama bu sefer de kendisini zindanda buldu. Suçsuzdu. Kabahati yoktu. Ama egemenler girmezlerdi zindana, köleler girerdi oraya. Kendi kadınlarına sahip olamayan egemenler Onu atmalıydılar zindana. Zindanda bir de arkadaş ihanetine uğradı. Yıllarca unutuverdi arkadaşı Onu.

Dünya devletine oradan geçecekti Yusuf (a.s). Kendisine yeryüzünde devlet başkanlığı hükümdarlık yüklenecek olan Yusuf (a.s) devlet ilişkilerinin en çetinlerinden geçirilerek olgunlaştırılıyordu. Mazlum insanları zindanda tanıyordu. Kardeş ihaneti, kölelik, esaret, hizmet adamlığı ve zindana düşüş gibi devlet tebaa ilişkileriyle çilesi tamamlanacak ve kendisine devlet teslim edilecekti. İhanet, iftira, adam satma, ayak kaydırma, sıkandallar, politik unutkanlıklar, sigara kağıdı üzerine alınan notlar gibi devlet adamlarının çokça karşılaşabilecekleri bütün haller önceden başına getirilerek, bütün bu merhalelerden geçirilerek sabır ve irade imtihanına tâbi tutuluyordu. Kadın sıkandal-ları bunların belki en büyüğüydü.

Çünkü kadınların gözleri hep devletin üzerindedir. Azîz, karısının suçlu Yusuf'un mâsum olduğunu bildiği halde Onu suçlayıp zindana atıyordu. Çünkü Azîz devleti, düzeni, statükoyu temsil ediyordu. Yusuf'sa hakkı temsil ediyordu. Düzeni değiştirmeyi, değişmeyi temsil ediyordu. Onun için zindana gidecekti O. Zindandan yayılmaya başlayacaktı nûr. Bu ışık da saraya kadar uzanacaktı. Devletin bozuk düzen işleyişi açığa çıkacaktı. Zindan ve saray. Birbirine zıt ve birbirine içten açılan devletin iki ucu. Bedeni esir oldu belki zindan da ama asla ruhu esir olmadı. Ruhu hep hürdü orada.

İşte bu merhalelerden geçirildikten sonra devlet başkanlığına getiriliyordu Yusuf. Hz. Âdem'le yaratılış ve dünyaya geliş gerçekleşti. Hz. Nuh'la yaratılış gayesine ulaşıyordu. Hz. İbrahim'le yeryüzünde mü'minler inanmışlar milletine, İslâm ümmetine ulaşıyorlardı. Ümmet olma şuuruna eriyorduk. Ve Hz. Yusuf'la da yeryüzünde İslâm devletinin ilk temelleri atılıyordu. Yâni Hz. Âdem'le tohum atıldı toprağa, Hz. Nuh'la tohum kök saldı, Hz. İbrahimler filiz verdi, gövde oluşmaya başladı. Ve işte Hz. Yusuf'la da gövde olgunlaşmaya ve dış etkenlerden korunması için kabuk bağlamaya başladı. Daha sonra Hz. Musâ, Hz. Dâvûd ve Süleyman (a.s)'lar döneminde devlet daha da olgunlaşır. Ve nihâyet son elçi Hz. Muhammed (a.s)'la tamamlanır.

Evet Yusuf (a.s) devlet başkanıdır, Meliktir, sultandır. Ama tüm bu kademelerden geçirilmiş tecrübeli bir devlet başkanıdır. Mazlumları tanımış, suçsuzları, ezilenleri, horlananları tanımış bir peygamber olarak devletin tüm kademelerinde adâletle hükmedecek, egemenliği, hâkimiyeti Allah'a verecek, Allah'ın istediği bir hayatı ku-racak, hiç bir mazlumun hakkını yemeden, hiç bir kimsenin sıkıntısını bırakmamak üzere bir dünya kuracaktı. Gerçi Azîzin evindeyken de tanımıştı dünyayı ama bu yetmeyecekti. Zindana da girerek oradakileri de tanıyacaktı. Onu da tanıdıktan sonra zindandan çıkması için Allah meliki zorladı. Ona bir rüya gösterdi. Yedi yıl bolluktan sonra yedi yıl kıtlık verecek ve Kenan diyarından kıtlık sebebiyle kardeşlerini ayağına getirecekti.

Ve böylece Yakub çocukları, yâni İsrâil oğulları Mısıra gelip yerleşeceklerdi. Yıllarca Mısırda egemen olacaklardı. Ama yine Allah'ın takdiriyle Firavun oğulları Mısırda egemenliği peygamber çocuklarının elinden alacaklar ve İsrâil oğullarını köleleştirecekler, yıllar süren bir kölelik hayatından sonra Yusuf'un torunlarından bir Musâ (a.s) gelecek ve onları kurtaracaktı. Ve İsrâil oğulları Mısırı terk edip geldikleri yöne doğru özgürlük arayışına çıkacaklardı. İşte bu kaderi tespit eden Allah'tır. Bir çocuk bir aileyi, bir aile bir devleti kuracaktı. O çocuklardan nehre bırakılan bir ötekisi de Firavunu ve ordularını yok edecekti.

Yusuf çölden geldi, yavaş yavaş kendisini sarayda buldu. Musâ sarayda büyüdü, sonra çöle gitti. Bütün bunlar Allah'ın takdirinden başka bir şey değildir. İşte bolluk seneler geldi geçti. Bu dönemde Allah'ın emriyle Yusuf (a.s) güzel bir siyaset uyguladı. Buğdayların az bir kısmını kullanıp çoğunu başağında bıraktı. İnsanları iktisada ve kanaate alıştırdı. Azla iktifaya ve fedâkarlığa alıştırdı. Sonra yedi yıllık kıtlık dönemi geldi. Tüm dünya açlık ve kıtlık altında inim, inim inlerken Mısır halkı son derece rahattı. Dış dünyadan insanlar oraya rızık istemeye geliyorlardı. Rızık için Mısıra, cömert sultana koşanların belki en değerlileri ise Yusuf'un kardeşleriydi.

58. "Yusuf'un kardeşleri gelip yanına girdiler. Kendisini tanımadıkları halde o onları tanıdı."

Bir gün Yusuf'un kardeşleri geldi. Kenan diyarında da kıtlık baş göstermişti. Yusuf'un yanına girdiler on kardeş. Çünkü Yusuf öyle emretmişti. Dışarıdan gelen hiç kimse Yusuf'un emri olmadan yiye-cek alamıyordu. Onlar da izin alabilmek için Yusuf'un yanına girdiler. On kardeş, hepsi birbirinden güzel. Hepsi de peygamber çocukları. Varsın daha önce kardeşlerine ihanet etmiş, büyük bir günâh işlemiş olsunlar. Ama yine de onlar peygamber çocuklarıdır. Yine de kardeşleriydi onlar Yusuf'un. Huzuruna giren kardeşlerini tanıdı Yusuf (a.s). Ama onlar Yusuf'u bilemediler, tanıyamadılar. Nerden bilsinler ki? Yusuf çoktan köle olarak satılıp gitmişti. Nereden bir melik olabilecekti? Akla hayale bile gelebilecek bir ihtimal değildi bu. Ama kaderin sahibi Allah. Hiç bir melik güvenmesin mülküne, saltanatına. İndirir Allah onları, bir köle çocuğu oturtuverir onların mülküne.

59. "Onların yüklerini hazırlatınca şöyle dedi: "Baba bir kardeşinizi bana getirin. Sizlere ölçüyü bol tuttuğumu ve benim misafir konuklayanların en iyisi olduğumu görmü-yor musunuz?"

Ne zaman ki Yusuf onların yüklerini hazırlattı, isteklerini yerine getirdi, onları tam uğurlayacağı sırada dedi ki, hani sizin babanızdan bir kardeşiniz daha

vardı. Görmüyor musunuz? Ben tartıyı güzel yapıyorum. Ben sizi güzel ağırladım. Sizin şu sözünü ettiğiniz o erkek kardeşinizi de getirin. Bünyamin'i de getireceksiniz.

60. "Eğer onu bana getirmezseniz bundan böyle benden bir ölçek bile alamazsınız ve bana artık yaklaşmayın da."

Eğer bir dahaki gelişinizde onu bana getirmezseniz bilesiniz ki artık sizin için benim yanımda hiç bir kile yoktur. Bana yaklaşmayın, benim yanımda size verilecek hiç bir şey yoktur. Kardeşinizi de getirmezseniz benim gözüme görünmeyin. Ya onu da getireceksiniz, yahut da benden bir şey beklemeyin.

61. "Kardeşleri: "babasını ikna etmeye çalışacağız ve her halde bunu yaparız" dediler."

Bunun üzerine dediler ki, onu babasından isteyeceğiz, babasını bu konuda ikna etmeye çalışacağız. Biz bu işi yapmaya çalışacağız, inşallah beceririz. Gerçi babası onu yanından ayırmak istemez de ama biz ikna etmek için bir yol arayacağız dediler.

62. "Yusuf adamlarına: "Karşılık olarak getirdiklerini de yüklerine koyun. Belki ailelerine varınca, onu anlarlar da bir daha dönerler" dedi."

Yusuf uşaklarına, hizmetçilerine dedi ki, onların buğday almak üzere getirmiş oldukları eşyalarını, takas için getirdiklerini geri verin, yüklerinin içine geri koyun. Umulur ki onu bilirler, sermayelerinin geri verildiğini ehillerinin, ailelerinin yanına döndükleri zaman anlarlar da bizim bu iyiliğimize karşı gelecek sene tekrar gelirler.

63. "Babalarına döndüklerinde, "Ey babamız! Bize yiyecek yasak edildi, kardeşimizi bizimle beraber gönder de yiyecek alalım. Onu elbette koruruz" dediler."

Onlar babalarına döndüler. Dediler ki ey babacığımız artık bize buğday yasaklandı. Bundan sonra bize yiyecek verilmeyecek. Bizimle beraber kardeşimizi de gönder ki yiyecek alabilelim. Ve muhakkak ki biz onu da koruruz. Evet daha yüklerini açmadan bunu dediler babalarına. Ve bunu babalarına derlerken sanki boş gelmişler, hiç bir yiyecek getirememişler gibi bir halet-i ruhîye içinde diyorlardı. Kardeşimizi bizimle birlikte gönder ki zâhire alabilelim dediler. Babaları Yakub (a.s) onların bu tekliflerini ret ve kabulle karışık bir şekilde cevaplandırdı. Ama Yakub (a.s) da zorlanıyordu. Çünkü kıtlık vardı, açlık vardı. Kadınlar vardı, çocuklar vardı, onların kıtlıktan telef olmaları söz konusuydu.

64. "Daha önce kardeşini size emânet ettiğim gibi, şimdi onu emânet eder miyim? Ama Allah en iyi koruyandır, O merhametlilerin merhametlisidir" dedi."

Daha önce kardeşiniz Yusuf'u emânet ettiğim gibi ben onu size nasıl emânet edebilirim ki? Daha önce Yusuf'u size güvendiğim gibi nasıl güvenebilirim ki? Size güvenim yoktur. Yusuf'tan sonra bunu da mı elimden almak istersiniz? Allah muhafızların en hayırlısıdır. O Allah merhamet edenlerin de en merhamet edenidir. Ben onu Allah'a emânet ediyorum. Daha önce kardeşinin kanlı gömleğini getirdiniz bana kurt yedi diye.

65. "Yüklerini açınca karşılık olarak götürdükleri mallarının kendilerine iade edilmiş olduğunu gördüler. "Ey babamız! Daha ne isteriz; işte mallarımız da bize iade edilmiş; ailemize onunla yine yiyecek getirir, kardeşimizi de korur ve bir deve yükü de artırmış oluruz; esasen bu az bir şeydir" dediler."

Yüklerini açınca baktılar ki oraya takas yapmak üzere götürdükleri tüm eşyaları geri verilmiş. O zaman eşya karşılığı eşya alınıyordu. Baktılar ki götürdüklerinin tamamı geri verilmiş. Bu gerçekten çok güzel bir davranıştı. Demek ki melik çok iyi birisiydi. Hem birer deve yükü erzak verilmiş, hem de karşılığında da götürdükleri alınmamış. Bunu görünce dediler ki ey babamız, bak bütün sermayemiz bize geri verilmiş. Ey babamız, artık bize o melikin istediğini yapmanın dışında ne gerekir? Kardeşimizi alıp tekrar gider ehlimize bir şeyler alırız. Kardeşimizi de koruruz. Ve üstelik bir deve yükü daha fazla buğday almış oluruz. Zaten bu bize ancak yetişiyor. Bir deve yükü daha buğday getirmiş oluruz. Bu az bir şeydir dediler. Ve iddiaları bi-raz daha haklılık kazanıyordu. Küçük kardeşin, Bünyamin'in Mısır'a götürülme isteği biraz daha haklılık kazandı. Yakub (a.s) dedi ki:

66. "Babaları: "Hepiniz helâk olmadıkça onu bana geri getireceğinize dair Allah' a karşı sağlam bir söz vermezseniz, sizinle göndermeyeceğim" dedi. Söz verdiklerinde: "Sözümüze Allah vekildir" dedi."

Dedi ki, onu asla sizinle göndermem, bir şartla ki bana onun hakkında Allah'tan bir söz, bir and verinceye kadar. Yâni Allah'a yemin ederek bana söz vermedikçe onu sizinle göndermem. Onu hepiniz helâk olmadıkça mutlaka bana getireceğinize dair bana yemin ederseniz ancak o zaman gönderebilirim. Yâni gerçekten büyük bir belâ başınıza gelir de onu koruyamazsanız o ayrı. Onlar bu konuda söz verince dedi ki, Allah sözlerimize vekildir. Yâni hepimiz Allah huzurundayız, sözü Allah'a verdik, Allah her an bizi görüyor ve O bizi bu sözlerimizde sorumlu tutacak dedi. Sonra onlara şu nasihatte bulundu:

67. "Babaları: "Oğullarım! Tek bir kapıdan değil, ayrı ayrı kapılardan girin. Ama Allah katında size bir faydam olmaz, hüküm ancak Allah'ındır. O'na güvendim, güvenenler de O'na güvensinler" dedi."

Ey oğullarım, sakın tek bir kapıdan girmeyin, ayrı ayrı kapılardan girin. Hep birlikte bir kapıdan girerseniz size göz değerler, nazar değerler. Gerçi ben Allah'tan size gelecek bir şeye engel olamam. Hüküm Allah'ındır. Ben Ona tevekkül ettim ve tevekkül edenler de Ona tevekkül etsinler. Yâni ben size böyle bir tedbir öneriyorum ama yine de Rabbim bir şey dilemişse o olacaktır. Tedbir almak gerekiyorsa da bu tedbir asla takdirin önüne geçemez. Tevekkül edenler sadece Allah'a güvenip dayansınlar. Ne kendilerine, ne de başkalarına asla güvenmesinler. Yusuf da demişti zindan arkadaşlarına hüküm ancak Allah'ındır. Baba Yakub da aynısını söylüyordu evlâtlarına. Tedbir alırız, ama yine de ne olacağını bilmeyiz, çünkü hüküm Allah'ın. Onun takdirine boyun bükeriz, çünkü hüküm Allah'ındır. Vekil olarak sadece Onu kabul eder ve Onun bizim adımıza aldığı kararları uygularız.

68. "Babalarının emrettiği gibi girdiler. Esasen bu, Allah katında onlara bir fayda sağlamazdı, ancak Yâ'kub içindeki arzuyu ortaya koymuş oldu. O, şüphesiz kendisine öğrettiğimizi bilir fakat insanların çoğu bilmezler."

Evet oğullar babalarının emrettiği şekilde Mısıra girdiler. Doğrusu bu tedbirleri onlara Allah'tan gelecek olan bir kadere engel olamayacaktı. Ama sadece Yakub'un nefsinde olan bir arzunun pratik uygulamasıydı, bir arzunun ortaya konulmasıydı bu. Babaları öyle istedi, onlar da öyle yaptılar. Ama yine de hüküm Allah'ın elindeydi. Kaderi tayin eden Allah'tı. Hesap Allah'ın hesabıydı. Yâni bir hırsızlık hadisesiyle kardeşleri Bünyamin'in orada ala konmasına engel olamayacaktı bu tedbirleri. Yusuf'u Mısıra getiren Allah, Mısırda kardeşi Bünyamin'le görüşmesini, sonra İsrâil oğullarının, Yakub çocuklarının Mısıra göçmelerini murad eden Allah'ın takdirine mâni olamayacaklardı. Bunu sadece Allah bilirdi. Ondan başka hiç kimse bilemezdi. Yetki Onun elindedir. Kararı veren ve uygulayan Odur. Fakat insanların pek çoğu bunu bilmezler, bilemezler. İnsanlara düşen kendi iradeleri dışındaki olaylara müdahale değil büyük iradeye teslimiyettir. İnsanlar sadece bu büyük iradeye en güzel nasıl kulluk yapabiliriz bunun hesabını yapmaktır. Bollukta, ya da kıtlıkta, hastalıkta, ya da sağlıkta Ona nasıl en iyi kulluk yapabiliriz bunun hesabını yapmaktır. Zindanda ya da dışarıda nasıl kul olabiliriz? İşte kullardan istenen budur.

Bizim Ona öğretmemiz sebebiyle O Yakub ilim sahibiydi. Lâkin insanların pek çoğu bunu bilmiyorlar.

69. "Yusuf'un yanına girdiklerinde, kardeşini bağrına bastı ve: "Ben senin kardeşinim, onların yaptıklarına artık üzülme" dedi."

Onlar ne zaman ki Yusuf'un huzuruna girdiler, bu sefer on bir kardeştiler, Yusuf hemen kardeşini bağrına bastı. Bunu da şöyle yaptı. Kardeşlerden her birine birer oda verdi, Bünyamin yalnız kalmıştı. Sordu ona senin kardeşin yok mu diye? O da dedi ki benim bir kardeşim vardı, ama işte şöyle şöyle yaptılar diye olayı anlattı ve Yusuf (a.s) dedi ki üzülme gel seninle ikimiz birlikte

kalalım dedi. Ve işte baş başa kaldıkları bir ortamda ona dedi ki, işte o kardeşin benim. Ben Yusuf'um dedi. Onların yaptıklarına artık üzülme dedi. Aldırma onların yaptıklarına. Kadere bakın. Şu büyük iradenin takdirine bakın.

70. "Yusuf onların yüklerini yükletirken, bir su kabını kardeşinin yüküne koydurdu. Sonra bir münadi şöyle bağırdı: "Ey kervancılar, siz hırsızsınız!"

Yusuf (a.s) onların yüklerini hazırlattı, kardeşler ülkelerine dönmek üzereler. Bir su kabını kardeşi Bünyamin'in yükünün içine koyuverdi. Tabii önceden durumu kardeşine anlattı. Seni burada alıkoyacağım dedi Yusuf (a.s). Sonra bir müezzin, bir münadi bağırdı. Ey kervancılar, sizler hırsızsınız! Kervan yavaş yavaş hareket ederken bir münadi bağırdı. Ey topluluk sizler hırsızsınız! Bir anda kardeşler arasında bir şaşkınlık başladı. Çünkü onlar peygamber çocuklarıdır. Nasıl olabilir böyle bir şey?

71. "Geri dönerek, "Ne kaybettiniz?" dediler."

Geriye dönüp kendilerine doğru yaklaşan bir grup insana dediler ki ne arıyorsunuz? Neyi kaybettiniz? Neyiniz çalınmış? demiyorlar da ne arıyorsunuz diyorlar. Çünkü bu hırsızlık olayıyla hiç bir ilgilerinin olmadığından emin bir edayla konuşuyorlar. Durun bakalım, önünüze geleni hırsızlıkla itham etmeyin. Bize böyle bir şey yakışmadığı gibi size de böyle hitap yakışmıyor dediler.

72. "Hükümdarın su kabını kaybettik, onu getirene bir deve yükü mükâfat verilecek, buna ben kefil oluyorum" dediler."

Dediler ki melikin su kabını arıyoruz. Kim onu bulur getirirse bir deve yükü ikram, mükâfat var. Ben ona kefil olmuşum, ben bunun çabası içindeyim. O tas benim zimmetimdedir, benim sorumluluğumdadır. Onu bulmak zorundayım.

73. "Allah'a yemin ederiz ki memleketi ifsad etmeğe gelmediğimizi ve hırsız da olmadığımızı biliyorsunuz" dediler."

Dediler ki Allah şahidimiz ki bizler buraya bozgunculuk yapalım diye gelmedik. Ve biz hırsız da değiliz.

74. "Yalancı iseniz, hırsızlığın cezası nedir?" dediler."

Öyleyse dediler, haydi sizin dediğiniz gibi olsun. Peki eğer sizler yalancılarsanız, siz hırsızlarsanız, yâni aradığımız şey sizin yanınızda çıkarsa o zaman söyleyin bakalım bunun cezası nedir?

75. "Cezası, kimin yükünde bulunursa, ceza olarak ona el konulur; biz zâlimleri böyle cezalandırırız" dediler."

Dediler ki onu kimin yükünde bulursanız cezası ona aittir. Onun cezasını o çekecektir. Her kimin yükünde çıkarsa o kendisi tutuklanır. Biz zâlimlere böyle ceza veririz dediler. Yakub (a.s)'ın dininde hırsızlık yapan kişi malın sahibine teslim edilirdi. Bir yıl onun hizmetinde kalırdı. İşte onlar da bunu söylediler.

76. "Yusuf kardeşinin yükünden önce onlarınkini aramaya başladı; sonra kardeşinin yükünden su kabını çıkardı. İşte biz Yusuf'a böyle bir plan kullanmasını vahy ettik. Çünkü hükümdarın kanunlarına göre kardeşini alıkoya-mazdı, meğer ki Allah dileye. Dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Her ilim sahibinden üstün bir bilen bulunur."

Evet Yusuf kardeşi Bünyamin'in yükünden önce onların yüklerini aramaya başladı. Sonra su kabını kardeşinin yükünden çıkardı. Biz Yusuf'a bunu öğrettik. Çünkü kardeşini melikin dinine göre alması, ona melikin dinine göre bir hüküm uygulaması mümkün değildi. Bu Yusuf'a yakışmazdı. Ancak Allah'ın arzusu neyse onu uygulaması gerekiyordu. Yâni Yakub (a.s)'ın şeriatine göre hüküm vermesi ge-rekiyordu. Zaten Biz dilediğimiz kimsenin derecelerini böylece yüceltiriz ve her bir âlimin üzerinde, her bir ilim sahibinin üzerinde bir bilen vardır.

Evet Rabbimiz Hz. Yusuf'un planındaki eksikliği tamamlamıştır. Böylece Yusuf hem kardeşini orada alıkoymuş, hem de onu hapse atılmaktan kurtarmıştır. Çünkü o dönem henüz tümüyle İslâm yasalarını yürürlüğe koyamamış, bir tedriç uyguluyordu Yusuf (a.s). Nitekim biz biliyoruz ki Medine'de Allah'ın Resûlünün tümüyle İslâmî sistemi uygulaması 9, 10 seneyi almıştı. Meselâ içki, fâiz, gayri İslâmî miras, evlilik gelenekleri, bâtıl ticaret ilişkileri bir süre yürürlükte kalmıştır. Binaenaleyh Mısırda Yusuf (a.s)'ın melikliğinin ilk dokuz yılında kimi gayri İslâmî uygulamaların bulunması olabilecektir.

Şu anda bizler onların yerinde olalım. Yakub (a.s)'ın çocukları, on bir kardeş ve babalarına verilmiş bir sözleri olsun. Mutlaka onu babalarına getirecekler. Söz vermişlerdi babalarına, sözlerine Allah vekildi. Ama şimdi bir problem çıkmış ve ne yapacaklarını şaşırıp kalmışlardı. Şimdi ne yapacaklardı? Babalarına ne diyeceklerdi? Ve kardeşleri Yusuf ve Bünyamin'e karşı iyi niyet taşımadıklarına bir kere daha şahit olacağız. Bakın diyorlar ki:

77. "Çalmışsa, daha önce kardeşi de çalmıştı" dediler. Yusuf bunu içinde sakladı, onlara açmadı. İçinden "Durumunuz pek kötüdür; anlattığınızı Allah daha iyi bilir" dedi."

Dediler ki doğrusu bu hırsızlık yapmışsa daha önce onun bir kardeşi vardı o da hırsızlık yapmıştı. Kimdi onun kardeşi? Yusuf. Peki ne hırsızlığı yapmıştı Yusuf? Hâlâ Yusuf'a karşı kinleri mi var içlerinde? Hâlâ Onunla mı uğraşıyorlardı? Ondan kurtulalı takriben bir otuz yıl olmuştu. Hâlâ unutmamışlar mıydı Onu? Ama işte unutmamışlardı. Kendilerini bu kötü durumdan kurtarabilmek için böyle bir suçlamada bulunuyorlardı. Anında kardeşleri Bünyamin'den kopup Ona yabancı oluvermişlerdi. Üvey kardeşlerine besledikleri duyguları hemen açığa vuruvermişlerdi. Ne yapmıştı Yusuf da böyle diyorlardı? Ama yakında Yusuf (a.s)'ın karşısına çıkacaklar ve bu yaptıklarından çok büyük pişmanlıklar duyacaklardı.

Yusuf onu kendi nefsinde gizledi. Yâni onların bu sözlerinden içi burkulmadı, sabredip bir şey demedi. Öfkelenip durumu onlara çaktırmadı. Onların bu kusurlarına bakmadı. Fakat kendi kendine şöyle dedi: Siz gerçekten çok fena bir durumdasınız. Ne söyleseniz sizin kusurunuza bakılmaz, Allah yaptıklarınızı, vasf ettiklerinizi biliyor dedi. Bünyamin hırsızlık yaptı diyorsunuz ama şu iç dünyanızda çok kötü bir hastalık içindesiniz.

78. "Kardeşleri: "Ey vezir! Onun yaşlanmış, kocamış bir babası vardır. Bizden birini onun yerine al. Doğrusu biz senin iyi davrananlardan olduğunu görüyoruz" dediler."

Bu sefer dediler ki ey Azîz, onun yaşlı bir babası var. Onun yerine içimizden birini al. Tamam o hırsızlık yapmıştır, suçludur ama ne olur onun yerine bizden birini alıkoy dediler. Biz gerçekten seni çok iyilerden görüyoruz, ne olur bize yardımcı ol dediler. Çünkü babalarına söz vermişlerdi. Kuşatılıp ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya kalmadıkları sürece Bünyamin'i geri getireceklerdi.

79. "Maazallah! Biz, malımızı kimde bulmuşsak ancak onu alı koruz, yoksa haksızlık etmiş oluruz" dedi."

Yusuf (a.s) dedi ki Allah korusun! Maazallah! Biz yitiğimizi ki-min yanında, kimin metaında bulmuşsak ancak onu alırız. Bize ancak onu almamız yakışır. Eğer böyle yapmaz da onun yerine bir başkasını alırsak o zaman zâlimlerden oluruz. Bizden böyle bir şeyi nasıl is-tersiniz? Muhsinlerden gördüğünüz bir melikin böyle bir adâletsizlik yapacağını nasıl düşünebilirsiniz?

Dikkat ederseniz Allah'ın elçisi hırsız kelimesi yerine yitiğimizi kimin yanında bulmuşsak diyor. Kardeşi Bünyamin'e böyle hitap et-miyor. Çünkü O gerçekten hırsız değildi. Biz böyle bir şeyi yapamayız. Bizim iyiliğimiz hak ve adâlet ölçülerini uygulamaktır. Biz kimseye zulmetmeyiz dedi.

80,82. “Ümitsizliğe düşünce, konuşmak üzere bir kenara çekildiler. Büyükleri şöyle dedi: “Babanızın Allah'a karşı sizden bir söz aldığını, daha önce Yusuf meselesinde de ileri gittiğinizi bilmiyor musunuz? Artık babam bana izin verene veya Allah hakkımda hüküm verene kadar ki O, hükmedenlerin en iyisidir bu yerden ayrılmayacağım. Siz dönün, babanıza gidin ve deyin ki: “Ey babamız! Senin oğlun hırsızlık yaptı, bu bildiğimizden başka bir şey görmedik; görülmeyeni de bilmeyiz; bulunduğumuz kasabanın halkına ve beraberinde olduğumuz kervana da sorabilirsin; biz şüphesiz doğru söylüyoruz.”

Yusuf’tan ümitlerini kesince, onun yerine bir başkasını bıraktırmak söz konusu olmayınca bir kenara çekilip kendi aralarında konuşmaya başladılar. Büyükleri dedi ki, bilmiyor musunuz? Babanız sizden Allah’ı şahit tutarak söz almadı mı? Siz değil misiniz Yusuf’u ondan kurtulmak için kuyuya atan? Bu küçük çocuğu babamızdan alırken Allah’a söz vermedik mi? Düşünmüyor musunuz bunları? Val-lahi ben buradan ayrılmıyorum. Gidin ne yaparsanız yapın. Benim babamın yüzüne bakacak yüzüm kalmadı. Ta ki babam beni affedip bana izin verinceye, yahut Allah bizim hakkımızda hükmünü verinceye kadar ben burada kalacağım. Muhakkak ki hüküm verenlerin en hayırlısı Allah’tır.

Evet diyor ki; haydi dönün babanıza da anlatın durumu. Deyin ki Ona ey babamız oğlun hırsızlık yaptı. Biz bildiğimize şahitlik ettik. Başka bir şey bilmiyoruz. Bizler gaybın muhafızları değiliz. Biz sadece gözlerimizle gördüğümüzü sana anlatıyoruz. İstersen ey babamız bizimle birlikte yolculuk yapan şu kervana, bu olaya şahit olan şu insanlara sor. Doğrusu biz sadıklardanız deyin.

Büyük kardeş bunu söyledi. Yıllar önce de Yusuf’u öldürmeyin, yapacaksanız Onu kuyuya atın diyenin de bu kardeş olduğu rivâyet edilir. Bu diğerlerinden daha insaflı. Ve işte şimdi de kendisini Mı-sırda hapse mahkum eder. Babasının karşısına çıkamayacaktı. Şimdi ne diyecekti babasına? Nasıl inandıracaktı Yakub (a.s)’ı? Şimdi de oğul hırsızlık yaptı? Olacak şey miydi bu? Bir peygamber çocuğunda böyle bir şey nasıl düşünülebilecekti? Gidin aynen olup bitenleri anlatın babamıza diyor.

Kervan mısırdan Filistin’e doğru yol aldı. Çölleri aştılar ve nihâyet Yakub yurduna geldiler. Geldi kervan ama buruk geldi. Yıllar önce geldikleri sahte bir burukluğa benzer bir buruklukla geldiler. Ama buradaki olay ciddiydi. Çünkü bu olayın sorumluluğu görünüşte kardeşlere ait değildi. Anlattılar olayı aynen olduğu gibi. O da dedi ki:

83. “Yakub: “Sizi nefsiniz bir iş yapmağa sürükledi, artık bana güzelce sabır gerekir; belki Allah hepsini birden bana getirecektir, çünkü O bilendir, Hakîmdir" dedi.”

Sizi nefsiniz bir iş yapmaya sürükledi, artık bana güzel bir sabır gerekir. Yıllar önce Yusuf’u kaybettiği zaman da aynı sözü söylemişti, şimdi Bünyamin’i kaybedince de aynı şeyi söylüyordu. Bilâkis nefisleriniz bu işi size süslü gösterdi. Aynen Yusuf’a yaptığınız gibi, bu defa da benim küçük yavrumu elimden aldınız. Bana düşen iş güzel bir sabırdır. Ben Rabbimden ümidimi kesmiyorum. Umulur ki Allah onların hepsini birden bana getirir. Rabbimiz emriyle hepsine birden kavuşurum. Muhakkak ki O Allah Alîmdir, Hakîmdir.

84. “Onlara sırt çevirdi, “Vah, Yusuf'a yazık oldu!” dedi ve üzüntüden gözlerine ak düştü. Artık acısını içinde sa-klıyordu.”

Onlardan yüz çevirdi, sırt döndü onlara ve dedi ki ey Yusuf’-tan dolayı kederler, üzüntüler. Yusuf gitti, Bünyamin gitti, en büyük oğlu gitti. Ama Yakub’un hüznü, kederi yine Yusuf’a. Çünkü Onun yü-celiğini biliyordu, Onun yüceliğine şahit olacaktı. O en sevgili oğlunun gördüğü rüyanın gerçekleşmesini gözleriyle görecekti. İşte onun içindir ki kalbinde en büyük sevgiye oturan Yusuf’tu. İşte bu sözün sonunda, bu hüznün sonunda gözlerine aklar düştü. O çok üzgündü, sıkıntılı ve perişandı. Üç oğlundan birden ayrılmak Onu çok perişan etmişti. Yıllardır Yusuf’undan bir haber alamaması Onu eritmişti. Ama bu arada asla Rabbinden ümidini kesmeyip Yusuf’a yaklaştığını hissediyordu.

85. “Allah'a yemin ederiz ki, Yusuf'u anıp durman seni bitkin düşürecek veya helâk olacaksın” dediler.”

Dediler ki vallahi Yusuf’u hatırlaman, Yusuf’u anıp durman seni perişan ediyor. Ya hastalanacaksın, ya da helâk olanlardan olacaksın. Ne yapıyorsun bu kadar Yusuf’la ilgili? Yusuf, Yusuf, Yusuf derdin ne bu kadar? Bırak, unut artık Yusuf’u. Bu sözleri söyleyenler çocukları, gelinleri, torunlarıydı. Ve onların hiç birisi Yusuf’la ilgili bir beklenti içinde değillerdi. Yusuf’a kavuşmanın bu kadar yakın olduğunu da bilmiyorlardı da dedelerine nasihat ediyorlardı. Yapma, kendini harap etme diyorlardı.

86. “Yakub: “Ben üzüntü ve tasamı yalnız Allah'a aça-rım. Allah katından, sizin bilmediklerinizi bilirim” dedi.”

Dedi ki Yakub (a.s), Ben sıkıntımı, hüznümü, tasamı sadece Allah’a açıyorum. Benim sizinle bir derdim yoktur. Benim sizden bir beklentim yok. Allah’ın bana bildirdikleri sayesinde ben sizin bilmediklerinizi de biliyorum. Haydi siz kendinize bakın, işinize bakın da beni kendi halime bırakın. Ben esefimle, hüznümle Rabbime yalvarıp yakarıyorum diyordu.

87. “Ey Oğullarım! Gidin, Yusuf'u ve kardeşini arayın, Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin; doğrusu Kâfirlerden başkası Allah'ın rahmetinden ümidini kesmez.”

Ey oğullarım, gidin Yusuf’u ve kardeşini arayın. Bütün duyularınızı, hislerinizi kullanarak Ondan haber almaya çalışın. Elinizle yoklayınız, gözünüzle araştırınız, kulağınızla haber almaya çalışınız. Yeri belli olan ağabeyinizden, tutuk olan Bünyamin’den ve yitik olan Yusuf’tan ümit kesmeyiniz. Allah’ın rahmetinden asla ümit kesmeyin. Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen derdi hâlâ Yusuf (a.s)’dı. Onu bir türlü unutamadı. Yusuf’unu arıyor, Yusuf’unu istiyor, Yusuf’unu soruyordu. Her bir olayla Ona biraz daha yaklaştığını hissediyordu. Acaba Mısırda kalan Bünyamin’in, büyük oğulun yanında olmasındı Yusuf? Öteki oğullarına böyle diyordu. Ey oğullarım, gidin kardeşinizi arayıp soruşturun. Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyiniz. Onun rahmetinden ümit kesenler ancak kâfirlerdir diyordu.

88. “Kardeşleri vezirin yanına vardıklarında: “Ey Vezir! Biz ve çoluk çocuğumuz darlığa uğradık; pek değersiz bir malla geldik; ölçeği bize tam yap ve sadaka ver; Allah sadaka verenleri şüphesiz mükâfatlandırır” dediler.”

Evet Yakub çocukları yine Mısırdalar. Kardeşlerinin yanına vardıklarında dediler ki ey şerefli melik, bize ve ehlimize zarar dokundu ve bu sefer biz değersiz bir şeyle geldik. Bunların karşılığında bize bir şeyler ver, bize ölçeği tam yap, biraz da sadaka olarak fazladan bir şeyler ver. Muhakkak ki Allah sadaka verenleri sever. Bu sefer başlarına gelenlerden ötürü kalpleri yumuşamış, biraz biraz onları olgunlaştırmıştır. Kardeşlerinin bu ezikliklerine karşı Yusuf (a.s) dedi ki:

89. “Siz, Yusuf ve kardeşine bilmeden neler yaptığınızın farkında mısınız?” dedi”

Siz cahiller olduğunuz halde Yusuf’a ve kardeşine ne yaptığınızı bildiniz mi? Cahilliğiniz döneminde Yusuf’a ve kardeşine ne yaptınız? Hani 15. âyette sen onlara bu sana yaptıklarını hiç ummadıkları, beklemedikleri bir anda haber vereceksin buyurulmuştu ya, işte o an gelmişti. Yusuf’un bu sorusu onların zihinlerinde şimşek gibi çaktı ve Onun Yusuf olduğunu anladılar ve hayretle, dehşetle irkilip dediler ki:

90. “Yoksa sen Yusuf musun?” dediler. “Ben Yusuf'um, bu da kardeşim. Allah bize iyilikte bulundu; doğrusu kim kötülükten sakınır ve sabrederse bilsin ki Allah iyi davrananların ecrini katiyen zâyi etmez” dedi.”

Sen Yusuf! Sen Yusuf! Sen Yusuf musun? Dedi ki, evet ben Yusuf, bu da kardeşim Bünyamin. Allah bize lütfetti, Allah bize üstünlük verdi, Allah bize nîmet verdi. Muhakkak ki kim muttaki olursa, kim Allah'ın koruması altına girerse, kim Allah için bir hayat yaşarsa, kim Allah için sabrederse, kim Allah'ın takdirine razı olursa, kim Müslü-manca bir hayatın kavgasını verirse muhakkak ki Allah muhsinlerin ecrini asla zâyi etmez.

Kardeşler ihanet etsinler, ondan kurtulmak için kuyuya atsınlar, kervan onu değersiz bir emtia olarak pazarda satsın, Azîz evine, sarayına köle almanın sevincini yaşasın, kadın ona sahip olmanın heyecanıyla çırpınsın, kadınlar kendilerine boyun eğmeyen kölenin kaderini kendileri belirlemeye çalışsın, zindan Onun yurdu olsun. Ama bütün bunlara karşı Müslümanca kalmaya direnen Yusuf işte şimdi bir melik ve kardeşleri Onun önünde eğilmişler. Onun değerini bilmeyenler Onun değerini, Onun üstünlüğünü anlamışlardır. İşte Yusuf azîz ve şerefli bir melik ve işte kardeşleri Onun karşısında zelil, bitkin, perişan ve suçlular. Bakın diyorlar ki:
91. "Allah'a yemin ederiz ki, Allah seni bizden üstün tutmuştur; doğrusu biz suç işlemiştik" dediler."

Allah'a yemin ederiz ki, Allah seni bizden üstün tutmuştur. Doğrusu bizler suçluyuz, bizler sana karşı suç işledik. Evet böyle diyorlardı kardeşleri. Kıyâmette tüm kâfirler, tüm zâlimler bu sözü söyleyecekler Müslümanlar karşısında. Rasulullah efendimize zulmedenler, Ona değer vermeyenler de Rasulullah efendimiz Mekke'yi fethettiği gün aynı sözleri söylüyorlardı. Ey kerîm oğlu kerîm, biz sana kötülük yaptık, biz sana zulmettik, biz suçluyuz diyorlardı.

Evet o gün onlara bu sözü söyleten Rabbimiz kıyâmete kadar kardeşlerine ihanet eden, kardeşlerinin Müslümanca tavırlarına engel olmaya çalışan, kendi yollarına kardeşlerini fedâ etmek isteyen herkese bu sözü söyletecek Rabbimiz en sonunda. Şu anda bu ülkede kâfirlerle işbirliği içine girerek, A.B.D ile, İsrâil ile, Batıyla birlikte hareket etme kararı alarak Müslüman kardeşlerine düşman kesilenler, Müslümanlıklarından dolayı onlara kan kusturmaya çalışanlar da yarın pişman olacaklar, kardeşleri önünde eğilmek ve onlardan özür dilemek zorunda kalacaklar.

İşte bakın diyorlar ki, vallahi Allah seni bize üstün kıldı, biz hatalıydık, biz yanlış yapmıştık. Ve yine kıyâmete kadar kardeşlerinin bu itiraflarına karşılık bir Müslümanın ne demesi gerektiğini de Rab-imiz Yusuf (a.s)'ın ağzından bize nakil eder.

92,93. "Yusuf: "Bugün azarlanacak değilsiniz, Allah sizi bağışlar. O, merhametlilerin merhametlisidir. Bu gömleğimi götürün, babamın yüzüne sürün, görmeğe başlar; bütün çoluk çocuğunuzla bana gelin" dedi."

Bunu Yusuf söylüyordu. Ve aynı sözleri Mekke'nin fetih günü beli kırılan zâlimlere Rasulullah efendimiz söylüyordu. Ve kıyâmete kadar peygamber yolunun yolcularının söylemeleri gerek söz şudur: Dedi ki, size bugün kınama yok. Ben sizi bugün kınamıyorum, suç-lamıyorum. Sizi hesaba çekmeyeceğim. Hiç merak etmeyin size bir şey yapmayacağım. Önceki gelişlerinizde olduğu gibi artık başınıza sıkıntılar gelmeyecek. Allah sizi bağışlasın. Sizin hakkınızda Rab-bimden bağışlanma dilerim. O Allah merhamet edenlerin en merha-metlisidir. Şu anda pişmanlığınız belli, haliniz bağışlanmaya elve-rişlidir.

Aradan yıllar geçti. Yusuf melik oldu Mısırda. Devlet Onun em-rindeydi. Kardeşler çölden geldiler. Allah'ın rahmetinden asla ümit kesmeyen Yakub (a.s)'ın beklentisi yavaş yavaş gerçekleşiyordu. Şimdi artık ikinci gömlek gidecekti Yakub (a.s)'a. Birinci gömlek kurt yedi diye Yakub'un önüne atılıyordu. İkinci gömlek Azîzin hanımı tarafından yırtılıyordu. Ve üçüncü gömlek ise yine Yakub (a.s)'a doğru gidecek. Bu sefer gömleği gönderen oğul Yusuf (a.s) olacaktı. Bakın diyor ki:

Bu gömleğimi götürün. Babamın yüzüne sürün, üzerine koyun ki görür olarak gelsin. Artık görmesi tekrar kendisine dönsün. Ve artık hepiniz, tüm ehlinizle bana gelin, Mısıra gelin, emin olarak gelin. Erkek dişi, çoluk çocuk Yakub hanedanından kim varsa hepiniz gelin.

94. "Kervan, memleketine dönmek için ayrıldığın da, babaları: "Doğrusu ben Yusuf'un kokusunu duyuyorum; ne olur bana bunak demeyin" dedi."

Ne zaman ki kervan memleketine dönmek üzere ayrıldığında. Mısırdan çölleri aşıp Filistin'e, Yakub'un yurduna doğru harekete geçince babaları dedi ki, ben dedi eğer bana bunak filan demezseniz Yusuf'un kokusunu alıyorum. Ben Yusuf'un kokusunu duyuyorum. Ne olur bana deli demeyin. Ne olur bana bunak demeyin, bana şaşkın demeyin, beni kınamayın.

95. "Çevresindekiler: "Allah'a yemin ederiz ki sen, hâlâ eski şaşkınlığındasın" dediler."

Gelinleri, torunları dediler ki, Allah'a yemin ederiz ki sen eski yanılgında, eski vehimlerinin içindesin. Elbette Onun özlemiyle yananlar alabileceklerdi o kokuyu. Ondan ümit kesip beklemeyenler nerden duyabileceklerdi ki?

96. "Müjdeci gelip, gömleği Yakub'un yüzüne bırakınca, hemen gözleri açıldı. Bunun üzerine Yakub "Ben size, Allah katından sizin bilmediğinizi biliyorum dememiş miydim? dedi."

Ta ki müjdeci geldi, gömleği Yakub'un yüzüne bıraktı ve birden bire Yakub (a.s)'ın gözleri açıldı ve dedi ki Yakub (a.s): Ben size demedim mi? Ben Allah'tan bildiğim bilgilerle sizin bilmediklerinizi bilirim. İşte Rabbimin bildirmesi. İşte Yusuf'umun kokusu. İşte Yusuf'umun haberi. İşte Yusuf'umun müjdesi.

97. "Oğulları: "Ey Babamız! Suçlarımızın bağışlanmasını dile, bizler hiç şüphesiz suçluyuz" dediler."

Oğulları, gelinleri, çocukları, torunları, Onu kınayanlar, Ona ihtiyarlamış diyenler, Ona ihanet edenler, Onun oğlunu Ondan koparanlar, Ona eziyet edenler hep birlikte dediler ki, ey babamız bize istiğfarda bulun. Bizi bağışla, bizim bu günâhlarımızdan dolayı Allah'a istiğfar et, biz hata etmişiz, biz yanlış yolda gitmişiz. Yusuf'un karşısında ezildiler, babaları Yakub'un karşısında ezildiler. Kim ezilmez ki peygambere, peygamber yolunu karşı gelir de? Kim sonunda pişman olmaz ki peygambere ihanet eder de? Kim pişman olmaz ki İslâm'a ve Müslümanlara engel olmak için bir rol alır da? Müslümanca bir tavrın karşısına dikilenlerden kim rezil ve rüsva olmamış da sonunda?

İşte kıyâmete kadar tüm benzer tavırlara örneklik teşkil edecek bir kıssadır bu. Kıssayı anlatan tüm hayata egemen olan, tüm bu olayları yöneten büyük iradedir. Unutmayalım ki bu dünyada kıyâmete kadar her zaman ve zeminde aynı sosyal yasa geçerli olacaktır. Her zaman zâlimler bir gün mazlumların önünde eğilecek ve pişmanlıklarını bildireceklerdir. Ve mazlumlar, ezilenler mutlaka bir gün yeryüzünün meliki olacaklardır. Allah için bir hayat yaşayanlar, Allah'ın takdirine rıza gösterip her şart altında Müslümanca kalabilmenin hesabını yapanlar mutlak bir gün yeryüzünün hükümdarı olacaklar. Allah bulundukları coğrafyanın egemenliğini mutlak sûrette bir gün onlara verecektir. Ama onlar da imtihandadırlar. Onlar adâletten, Allah'a kul-luktan vazgeçmemek zorundadırlar. İmtihanlarının her bir kademesinde Allah'ın istediği gibi davranmaktan vazgeçmemek zorundadırlar.

98. "Yakub: "Rabbimden bağışlanmanızı dileyeceğim; o şüphesiz bağışlar ve merhamet eder" dedi."

Dedi ki Yakub (a.s), sizin için Rabbimden af dileyeceğim, istiğfar edeceğim. Sizin için Ondan bağış dileyeceğim. Muhakkak ki O Ğafûr dur, mağfiret sahibidir. Bu sefer kervan dördüncü yolculuğuna çıkıyordu. Ama bu sefer kervan Yakub (a.s)'ın rehberliğinde gidiyordu Mısır'a. Ana, baba, oğullar, kızlar, torunlar hep birlikte Mısır'a, Yusu-f'un yanına hareket eder. Yakub çocukları ata yurtları, İbrahim (a.s)'ın yurdu Filistin'den Mısıra doğru hareket eder. Ve işte girdiler bile Yusuf'un yurduna.

99. "Yusuf'un yanına geldiklerinde, o, anasını babasını bağrına bastı, "Allah'ın dilediğince, güven içinde Mısır'da yerleşin" dedi."

Yusuf'un topraklarına girdiklerinde Yusuf (a.s) büyük bir askeri erkanla onları karşıladı. Babası Ondan önce selâm verdi ve dedi ki, selâm sana ey hüzünleri gideren dedi ve Onu kucağına bastı. Yusuf anasını babasını kendisine âvâ etti. Boyunlarına sarılıp bağrına bastı onları. Ve dedi ki, Allah'ın dilemesiyle emin olarak buyurun Mısır'a giriniz.

100. "Ana babasını tahtın üzerine oturttu, hepsi onun önünde (Allah'a secde edip) eğildiler. O zaman Yusuf: "Babacığım! İşte bu, vaktiyle gördüğüm rüyanın çıkışıdır; Rabbim onu gerçekleştirdi. Şeytan, benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra, beni hapisten çıkaran, sizi çölden getiren Rabbim bana pek çok iyilikte bulundu. Doğrusu Rabbim dilediğine lütufkârdır, O şüphesiz bilendir, Hakîmdir" dedi."

Meliklik tahtına, krallık tahtına ana ve babasını çıkarıp oturttu. Ana, baba ve kardeşler, güneş, ay ve yıldızlar, on bir yıldız Yusuf'un önünde secdeye kapandılar. Yusuf'a selâm ve saygı secdesinde bulundular. Onun huzurunda baş eğerek, yüceliğini kabul ederek Onu selâmladılar. Nezaket gösterisinde bulundular. Veya Yusuf'a kavuşturan Allah'a şükür secdesi ettiler. Yusuf dedi ki, ey babacığım, işte vaktiyle gördüğüm rüyanın yorumu, tevili ve açığa çıkışı budur. Bir rüya görmüştü yıllar önce. Babasına anlatmıştı rüyasını. Gördüm ki bir güneş, bir ay ve on bir yıldız bana secde ediyor. Yusuf o zaman çocuktu. Şimdi büyümüş ve rüyası açığa çıkmıştı. İşte bir melik olmuş ve babasını, anasını meliklik tahtına oturtmuş, güneş, ay ve on bir yıldız selâm ve saygıda bulunuyorlardı.

Ey babacığım, İşte Rabbim rüyamı gerçek yaptı, hak yaptı. Beni zindandan çıkardığında bana iyiliklerde, lütuflarda bulundu. Ve şeytan benimle kardeşlerimin arasını açtıktan sonra çölden sizi buraya getirdi. Rabbim dilediklerine dilediği gibi lütuf sahibidir. O Allah Alîmdir, Hakîmdir. Her şeyi en iyi bilen ve her şeyi belli bir hikmetle yapan, hayata hakim olandır.

Evet işte hayata hakim olan, bilgi ve hikmet sahibi olan Allah böylece takdirini gerçekleştirmiştir. Baştan sona olayı planlayan, takdir eden ve uygulayan Allah'tır. İşte gördük. Rüyanın sahibi Allah'tı. Hayatın sahibi Allah'tı. Rüyayı gösteren Rabbimizdir. Sonra Yusuf (a.s) bu rüyasını babasına anlatıyor. Baba ve Yusuf (a.s)'lar haktan yana rol alıyor, ama kardeşleri hakka karşı rol alıyorlar. İsteselerdi onlar da hakka karşı rol almazlardı. Ama mesele neydi? İş nereye va-racaktı? Yâni Allah'ın takdir buyurduğu senâryo neydi? Mesele şuydu: İsrâil oğulları, yâni Yakub oğulları Mısıra gidecekti. Allah takdir etmişti bunu.

Lâkin bu senâryonun gerçekleşmesi adına perdede rol alan birileri vardı. Bu rolcülerden Yusuf'un kardeşleri Onu bir kuyuya atıyorlar. Bakıyoruz hemen

sahnede rol alanlardan bir kervanı harekete geçiriyor Allah ve yollarını oraya denk getiriyor. Yıllardır o bölgede seyahat eden kervan o kuyuda suyun olmadığını bildikleri halde rolleri gereği kuyuya kova salıp çocuğu alıyorlar ve Mısıra götürüyorlar. Mısır pazarında çocuğu satmaya çalışırlarken Allah şehrin Azîzini harekete geçiriyor ve pazara uğratıyor. Sahnede Azîzin de rol aldığını gö-rüyoruz. Azîz Yusuf'u satın alıyor ve artık Yusuf, Azîzin evindedir. Dikkat ediyor musunuz? Rabbimizin takdir buyurduğu senâryo nasıl da saat gibi işliyor? Sanki perdede, görünürde Yusuf'un kardeşleri var, kuyu var, kervan var, Azîz var rol oynayan, ama bu konularda sanki Allah'ın müdahalesi hiç yok gibi değil mi?

Her şey sanki kendiliğinden olup bitiyor gibi değil mi? Yâni şöyle dışarıdan sahneyi seyrettiğiniz zaman sanki kişiler bizzat kendi rollerini kendileri yapıyorlar gibi. Ama perde arkasında bir el var ki bunların hepsini O ayarlıyor. Sonra bir başka sahne, bir başka rolcü devrede. Azîzin karısı, onun Yusuf'a meyli, iftiralar, sıkandallar, zindan, kralın rüyası ve sonunda Mısıra sultan. Ama Allah'ın bizzat belli müdahaleleri var yine orada. Ne o? Krala rüya gösteriyor Allah. Bu Allah'ın bizzat ve direk müdahalesidir. İşte 7 semiz inek, 7 zayıf inek, Allah gösteriyor, Allah'tan başka kimse yapamaz ki bu işi. Allah sanki diyor ki bakın benim müdahalem var! Beni unutmayın! Meselâ Mısıra kıtlık veriyor, bunu Allah'tan başka kimse yapamaz.

Yusuf (a.s)'ın sözleri devam ediyor:

101. "Rabbim! Bana hükümranlık verdin, rüyaların yorumunu öğrettin. Ey göklerin ve yerin yaratanı! Dünya ve âhirette işlerimi yoluna koyan sensin; benim canımı Müslüman olarak al ve beni iyilere kat."

Ey Rabbim, bana mülk verdin, saltanat verdin ve bana hadiselerin yorumunu, problemlerin çözümünü, toplum yönetimini, devlet yönetimini öğrettin, rüyaların yorumunu öğrettin. Ey göklerin ve yerin yoktan var edicisi, Sen dünyada da âhirette de benim dostum, benim velîm, benim yardımcım. Beni Müslüman olarak vefat ettir, benim canımı Müslüman olarak al ve beni sâlihlerin arasına kat, sâlihlerle birlikte haşr et.

102,103. "Ey Muhammed! Sana böylece vahy ettiklerimiz, gayba ait haberlerdir. Onlar elbirliği edip düzen kurdukları zaman yanlarında değildin; sen ne kadar yürekten istersen iste, insanların çoğu inanmazlar."

İşte ey peygamberim, bunlar gayb haberleridir ki Biz onu saha vahy ediyoruz. Onlar içlerinde bir karara varmak isterlerken, onlar tuzak kurarlarken sen onların yanında değildin. Sen onlara şahit değildin ve onlardan haberin de yoktu. İşte senin hiç bilgin olmayan, geçmişin derinliklerinde kalıp kimsenin bilmesi mümkün olmayan bu olayı en küçük ayrıntılarına kadar sana bildirdik, sana vahy ettik. Ama sen haris olsan da, sen bütün varlığınla hırslanıp çabalasan

da insanların çoğu iman etmeyecekler. Hani soruyordunuz peygamberden? Bize İsrâil oğulları hakkında, Onların Mısıra gidişleri konusunda bilgi ver diyordunuz. İşte bilgi. Haydi iman etseniz ya. Haydi iman etseler ya ehl-i kitap olduklarını iddia edenler. Ama yine Müslüman olmuyor-lar, olmadılar.

Evet tıpkı Yusuf'un kardeşleri gibi davranacaklar kardeşleri Muhammed (a.s)'a. Tıpkı Yusuf'un ülkesinden ayrıldığı gibi kardeşleri Muhammed (a.s) da ülkesini terk edecek ve Medine'ye gidecek. Aynen Yusuf (a.s) gibi özleyecek Mekke'yi. Ama bir gün on bin kişilik bir orduyla Mekke'yi fethedecek. Artık Mekkeliler Onun da karşısında pişmanlık duyacaklar, boyun bükecekler, özür dileyecekler ve Müslüman olacaklar. Şu anda da Müslümanların Müslümanca hayatlarına geçit vermeyenler, Müslümanlara dünyayı zindan etmeye çalışanlar da bir gün gelecek onların karşısında ezilmişliği tadacaklar, onlardan özür dileyeceklerdir. Peki niye böyle olur insanlar? Bu gerçeği gör-müyorlar mı? Bilmiyorlar mı? Niye yıllar sonra gerçekleşecek bir teslimiyeti şu anda kabul edemiyorlar? Kaldı ki bu pişmanlık dünyada olmasa bile ölümle gerçekleşecektir. Bakın Mü'minûn sûresi bu gerçeği şöyle anlatıyordu:
"Allah da: "Az sonra pişman olacaklar" buyurdu."
(Mü'minûn 40)
Peygamberim sen üzülme, siz merak etmeyin, az bir zaman sonra onlar nadim olacaklar, pişman olacaklar. Siz sabredin, dirençle yolunuza devam edin, görevinizi yapmayı sürdürün, Müslümanca ka-labilmenin hesabını yapın. Kesinlikle bilesiniz ki ölüm çok yakındır, kı-yâmet çok yakındır, yakında onlar pişman olacaklar. Unutmayın ki dünya üzerinde hiç bir insan yoktur ki pek yakında keşke ben de Müslüman olsaydım diye pişmanlık duyacakları bir ortama gitmesinler. Hepsi hepsi bu yaptıklarından pişman olacaklar. Keşke, keşke di-yecekler, dövünecekler, yolunacaklar. Siz hiç onların yaptıklarına aldırış etmeden yolunuza devam edin.

Evet yarın ölümle birlikte bu adamlar pişman olacaklar ve keşke diyeceklerken niye ölüm gelmeden bu pişmanlığı gerçekleştirmi-yorlar? Niye acaba kendilerine hiç bir faydası olmayacak bir döneme bırakıyorlar bu pişmanlıklarını? Niye şu yaşadıkları dünya hayatında teslimiyet göstermiyorlar? Doğrusu bu insanları anlamak mümkün değildir. Halbuki peygamberler güvenilir insanlardır, kendilerine asla yük olmayan insanlardır.
104. "Oysa sen buna karşılık onlardan bir ücret de is-temiyorsun. Kur'an, âlemler için sadece bir öğüttür."

Sen onlardan bu yaptığın tebliğine karşılık, onları cennete kazandırmana karşılık bir ecir, bir ücret istemedin. O âlemler için ancak bir zikirdir. Evet ey peygamberim, sen bu dâvetinden ötürü, sen bu kıssayı, bu Allah vahyini kendilerine duyurmandan ötürü onlardan, onları hidâyete ulaştırandan ötürü onlardan bir mükâfat beklemedin. Mallarına, mülklerine, karılarına, kızlarına

göz dikmedin. Âlemler için gündem olan, âlemler için şeref olan, âlemler için nasihat olan bir ki-tabı onlara duyurdun. Ama kabul etmeyenler kendi kendilerini bu şereften mahrum ettiler.

105. "Göklerde ve yerde nice belgeler vardır ki, yanlarından yüzlerini çevirerek geçerler."

Göklerde ve yerde nice âyetler var ki onlar o âyetlerin yanı başından geçerler de onlardan yüz çevirirler. İşte Yusuf sûresinin âyetleri, işte kitabın diğer âyetleri, işte işitsel âyetler, işte kâinatta serpiştirilmiş binlerce görsel âyetler. Arz, sema, bitkiler, bulutlar, hayvanlar, yıldızlar, dağlar taşlar, yağmurlar, geceler gündüzler... Bütün bunlar kendileriyle Allah'a gidilecek âyetlerken görmüyorlar, duymu-yorlar bu Allah âyetlerini. Bu âyetlerle mü'min olacakları yerde kâfir oluyorlar, zâlim oluyorlar.

106. "Onların çoğu ortak koşmadan Allah'a inanmazlar."

İnansalar bile onların pek çoğu Allah'a ancak müşrik olarak inanırlar. İlla Allah'a ortaklar bulurlar. Kendilerinin de tanrılıklarını iddia ederler. Kendileri gibi olanları da tanrı makamında görürler. Bazen güneşi, bazen ayı, bazen yıldızları, bazen insanları, idarecileri, tâğut-ları, bazen onların yasalarını, yönetmeliklerini, bazen âdetleri, bazen modayı tanrı makamında görürler. Hem Allah'ı dinleyelim hem de bunları derler. Hayatımızın bazı bölümlerine Allah, bazı bölümlerine de bunlar karışsın derler. Allah yoluna, peygamber yoluna, vahiy yoluna kurban olacakları yerde Allah ve peygamberi karşısında eğilenler karşısında eğiliyorlar. Allah'a kul olacakları yerde kendi hevâ ve hevesleriyle uydurdukları sistemlere, kendi diktikleri putlara kul köle olurlar. Ama sonunda o uydurdukları tanrılar kendilerine hiç bir fayda sağlamaz.

107. "Allah tarafından, onları kuşatacak bir azaba uğramalarından veya farkına varmadan, kıyâmet saatinin ansızın gelmesinden güvende midirler?"

Allah'ın azabı kendilerini bürüdüğü zaman, kuşattığı zaman mı iman edecek bu akılsızlar? Yahut hiç bir şeyden haberleri yokken kıyâmet ansızın başlarına patladığı zaman mı iman edecek bu hainler? Neyi bekliyor bu adamlar? Ölümlerini veya kıyâmetlerini mi bekli-yorlar iman etmek için? Ne kıymeti olacak o zaman bu imanlarının?

108. "Ey Muhammed! de ki: "Benim yolum budur; ben ve bana uyanlar bilerek insanları Allah'a çağırırız. Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederim. Ben asla Allah'a eş koşanlardan değilim."

Sen onlara de ki peygamberim, işte bu benim yolumdur. İşte bu benim dinimdir. Ben ve bana uyanlar, benim safımda yer alanlarla, tercihini benden yana kullanan mü'minlerle birlikte insanları bu yola, Allah'a bir basiret üzere,

bilinen, görünen, kimsenin yadırgamayacağı bir basiretle çağırıyorum. Allah'ın şanı şerefi çok üstündür. Allah yüceler yücesidir. Ve ben asla müşriklerden değilim. Ben hayatımda Al-lah'tan başka söz sahibi kabul etmiyorum. Benim hayatıma karışacak Allah'tan başka efendilerim, velîlerim yoktur. Ondan başka sığınacak, Ondan başka dua edecek, Ondan başka rızasını kazanacağım ve arzularını, yasalarını uygulayacağım varlık yoktur. Ben hayatı parçalayan müşriklerden değilim. Ben Rabbimin sıfatlarını, Rabbimin yetkilerini parçalayıp yerdekilere de yetki verenlerden değilim. Evet dâvet Allah'adır. Dâvet sadece hayata karışı olan ve kendisinden başka Rab, Melik ve İlâh olmayan Allah'a kulluğadır. Ve bunu yapacak olan da Allah'ın kutlu elçileridir:
109. "Senden önce kasabalar halkından şüphesiz, kendilerine vahy ettiğimiz bir takım insanlar gönderdik. Yeryüzün de dolaşmıyorlar mı ki, kendilerinden önce geçenlerin sonlarının ne olduğunu görsünler? Âhiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için hayırlıdır. Akıl etmez misiniz?"

Biz Senden önce kasabalar halkına hiç bir elçi göndermedik ki onlar ancak kendilerine vahy ettiğimiz bir takım erkeklerden olmasın. Onlar bir köy ahalisinden, bir kasaba ahalisinden, bir kent ahalisinden bir fert idiler. Ki onlar o toplumlar tarafından yadırganmasınlar. Bu da kim diyerek insanlar ürkmesinler. Bilmediğimiz, tanımadığımız bir insana biz nasıl iman edebiliriz? demesinler diye kendi köylerinden, kendi kasabalarından, kendi içlerinden, kendi akrabalarından kardeşlerinden elçiler gönderdik. İçlerinde doğup büyüyen, aralarında yaşayan, geçmişlerini bildikleri insanlar gönderdik.

Yeryüzünde gezip dolaşmazlar mı? Kendilerinden önce geçenlerin âkıbetlerinin ne olduğuna hiç bakmazlar mı? Geçmişlerin âkıbetleri üzerinde hiç düşünmezler mi? Şu Kur'an sayfaları arasında bir gezinti yapmazlar mı? Şu batan kavimlerin, helâk olan toplumların kalıntılarının bulunduğu, harabelerinin, yıkıntılarının bulunduğu arzda gezip dolaşmazlar mı? Görmüyorlar mı Nuh kavmini? Görmüyorlar mı Ad'ı, Semûd'u? Görmüyorlar mı Lût kavmini? Görmüyorlar mı Med-yen'i, Eykeliler'i? Görmüyorlar mı Firavunun yurdunu? Görmüyorlar mı Yusuf'un yurdunu? Görmüyorlar mı Süleyman ve Dâvûd (a.s)'ların saltanatlarını? Görmüyorlar mı Bizans'ı, Osmanlı'yı? Görmüyorlar mı geçmişle geleceği? Niye görmek istemiyorlar bu insanlar?

Yoksa görüyorlar da bir şey mi anlayamıyorlar? Yoksa bu kitabın sayfaları arasında gezinti yapmadıkları için mi bir şey anlayamıyorlar? Öyleyse kitap uzakta değil ki. Açsınlar bu kitabın sayfalarını. Gezsinler Bakara'da, Nisâ'da, Âl-i İmrân'da, Yusuf'ta. Çok mu zor şu kitabın rehberliğinde bir gezinti? Çok mu zor bu kitabın ba-siretine ulaşmak? Siz bilirsiniz, o zaman kör kalmaya mahkum olur-sunuz. Bunu tanımadıkça dünyayı da tanıyamayacaksın, bunu hiç bir zaman hatırından çıkarma. Bunu tanımadıkça ne geçmişi ne de geleceği bilemeyeceksin.

Unutmayın ki muttakiler için âhiret yurdu daha hayırlıdır. Âhi-ret yurdu hayatlarını Allah için yaşamak isteyenleri beklemektedir. Akıl etmez misiniz? Görmüyor musunuz? Anlamıyor musunuz Yusuf (a.s)'ın kıssasını? Görmediniz mi Allah'ın gücünü? Daha ne anlatılmalı size? Yoksa bu dünyada Firavunların, despotların, tâğutların, Al-lah'la savaşanların gücünü güç kabul edip de Rabbinizin gücünü güç kabul etmiyor musunuz?

110. "Öyle ki, peygamberler ümitsizliğe düşüp, yalanlandıklarını sandıkları bir sırada onlara yardımımız gelmiştir. Böylece, istediğimizi kurtarırız. Azabımız suçlu milletten geri çevrilemeyecektir."

Öyle ki Resuller üzüldüler, elçiler sıkıntı içinde bunaldılar, kuşatıldılar ve zannettiler ki artık insanlar tarafından yalanlandılar. Zannettiler ki artık kendilerine kimse inanmayacak, kendilerine kimse hüsnü kabul göstermeyecek ve artık başarılı olamayacaklar, artık başarı şansları kalmamıştır. Şu anda Müslümanların bir ümit inkisarına uğradıkları ve başarı şanslarının kalmadığını zannettikleri gibi. Evet peygamberler işkencenin, yalanlanmanın, yokluğun, güzsüzlüğün devam edip gideceğini zannettikleri bir anda Bizim yardımımız, Bizim imdadımız, Bizim desteğimiz onlara geldi de dilediğimizi kurtarıp başarıya ulaştırıverdik. Mağlup durumdakileri galip konuma yükseltiverdik. Bizim baskımız, azabımız mücrimlerden asla ret olunmaz. Mücrimler yok olup giderken kurtulanlar ise peygamberler ve onların safında yer alanlardır.

111. "Andolsun ki, peygamberlerin kıssalarında, aklı olanlar için ibretler vardır. Kur'an uydurulabilen bir söz değildir. Fakat kendinden önceki Kitapları tasdik eden, inanan millete her şeyi açıklayan, doğru yolu gösteren bir rehber ve rahmettir."

Muhakkak ki bu peygamberlerin kıssalarında, Yusuf (a.s) ve kardeşlerinin kıssalarında, Nuh'un, Hûd'un, Sâlihin, İbrahim'in, Lût un, İsmail'in, İshak'ın, Yakub'un, Yusuf'un, Eyyub'un, Musâ'nın, Îsâ'nın kıssalarında ve Muhammed (a.s)'ın ve ashabının örnek hayatında akıl sahipleri için ibretler, dersler, âyetler vardır.

Bu Kur'an uydurulmuş bir söz değildir. Lâkin önündekini, yâni Tevrat'ı, Zebur'u, İncil'i tasdik eden ve her bir şeyi de tafsil edip açıklayan, insanlığın muhtaç olduğu her tür bilgiyi, her tür yasayı ortaya koyan ve hidâyet olan, yolunu şaşırmış insanlığa yol gösteren ve iman edenlere bir rahmet olan bir kitaptır. Bu kitap birileri tarafından uydurulmuş bir kitap değildir. Bu kitap Allah'tandır. Bu kitabı ne bir beşerin, ne bir peygamberin uydurması mümkün

değildir. Bu kitap yi-ne önceden kendisi tarafından indirilmiş Tevrat, Zebur ve İncil'i tasdik etmektedir. Onları reddetmiyor. Ve bu kitap yollarını şaşırmış, programlarını şaşırmış insanlara yol göstermek ve mü'minlere rahmet olma özelliğinde bir kitaptır. Hidâyet bu kitabın hidâyetidir, yol bu kitabın yoludur, yasa bu kitabın yasasıdır, hayat programı bu kitabın programıdır, hüküm, kıssa bu kitabın kıssasıdır, rahmet, şifa bu kitabın şifasıdır. Allah bizi bu kitapla beraber olmaktan ayırmasın. Âmin.